БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 49 (8575)
ФЕВРАЛИИН 27
ЧЕТВЕРГ
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үедэ коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудта дуугаа үгэхыень Коммунистическэ парти бүхы һунгагшадые уряална!

(Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Хандалгаһаа).

2-3 дахин ехэ ургаса абахые оролдоё

...958 ондо орооһото культурануу... гектар бүриһөө 12 центнер, хар...бхын —100 центнер, овощь бо... корнеплодуудай —130 центнер, ...ёнкын —30 центнер, үбһэ ногоо... —10 центнерһээ бага бэшэ ур...а абаха гэһэн тодорхой зорилго ...спубликын бүхы партийна орга...зацинн, хүдөөгэй ажалшадай ...энэ табигдана.

...Энэ шухала зорилгые амжалта...һгаар шиидхэжэ шадабал, нии...игэз адуу малые эрхим шанартай ...кээлээр хангаха, гүрэндэ эдэ ...ьтурануудые тушааха, худалда... уялгаяа дүүргэхэ, колхознигуу...йнгаа ажалта үдэртэ нилээд ехэ ...ряа талха, хартаабха, овощь ху...ха арга олгогдохо бшуу.

...Мүнөө үедэ парти, правительст...н уряада харюу болгон, XX об...стной партийна конференциин ...шиидхэбэрине бэелүүлэн, энэ жэл...ой. хоёр-гурба дахин ехэ ургаса ...ахын түлөө республика дотор со...циалистическэ мүрысөөн дэлгэрбэ. ...ээн түрүүлэн Бичурын аймагай ...ттэй, эмэгтэй колхознигууд, ...ТС болон совхозуудай хүдэлмэ...лэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэл...д доторойнгоо арга боломжонуу...е тооложо үзөөд, 1958 ондо ороо... тарьяанай гектар бүриһөө 14 цент...рһээ бага бэшэ, тэрэ тоодо шэ...исын —100 пүүдһээ доошогүй, си...оснэ ургамалнуудай —130 цент..., овощиин —150 центнерһээ дээ... ургаса хуряаха уялга абаа.

...Тэд, бичурынхид уялга абаад ...наагаа амаршоо бэшэ, харин тэ...энээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүл...ын түлөө үсэд нэтэрүүгээр оролдо...ло эхилбэ. Аймагай колхозууд, ...ТС-үүд, тэндэхи совхоз түбхын ...рүүндэ үрэһэ хүрэнгэеэ тарилгын ...шанарта хүргэжэ, ургаса муутай ...рэһеэ андалдаха хүдэлмэрине ...үргүүтэй. Гадна тарьялан, саб...алангаа утэгжүүлхэ хэрэгтэ анха...л ехээр табина. Февралиин 20-...ой мэдээгээр хабарай тарилга ...хилтэр поли, **сабшалан дээрэ наг ...шэбхэ гаргаха уялгаяа 34 процент ...үүргээ, тахяагай аргал суглуулха ...үсэбөө үлүүлэн дүүргээд, үнэһэ ...суглуулха уялгаяа хахадлажа байн...хай.** Мүн саһа тогтоохо, тошон ха...ряаха талаар хараалһан түсэбөө ...дүүргээ. 431 тонно минеральна ...үтэгжүүлгэ худалдагдан абтаа. ...Наг шэбхэ зөөлгэдэ 160-аад мори ...шарга, хэдэн автомашина, трактор ...хүдэлнэ.

...Тиинһээ тиитэр бичурынхидай жэ...шээ республикын колхоз, совхоз, ...МТС, аймаг бүхэндэ үргэнөөр дэл...гэрээдүй байһаар. Олон ушар...та үндэр баян ургаса абахабди гэ...жэ гоё гоёор хөөрэлдэжэрхёод, уял...ганууды абажархёод, тэрэнээ ...дүүргэхэ гэжэ оролдоногүй.

...Кяхтын аймагай хүтэлбэрилэгшэд (партиин айкомой секретарь нүхэр ...Жандуев, аймгүйсэдкомой түрүүлэг...шэ нүхэр Зинченко), мүн тэндэхи колхозуудай, Погранична МТС-эй, хониной совхозойшье хүтэлбэрилэгшэд суглаа зүблөөн дээрээ 1958 ондо үндэр баян ургаса абахабди, тэрэнэй түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди гэжэ байгаад, хэдэн олон шиидхэбэри абаһан, ехэ ехэ хэмжээ-ябуулганууды хараалһан байха юм. Бодото дээрээ тиимэ оролдолго гаргажа байһан ябадал үзэгдэнэгүй. Эндэ нютагай үтэгжүүлгэ зөөхэ, суглуулха хүдэлмэри зүндөө орхигдошонхой. Тиин энэ аймагай колхозуудай эрхэ байдалда, тэндэхи элһэлиг газарта үтэгжүүлгэ гэрьтойгоор хээгүй һаа, хартаабхын, кукурузын болон бусад культуранудай үндэр баян ургаса абахань бэрхэтэй.

Мүн энээн тушаа Хэжэнгын, Ториин, Хориин, Яруунын колхоз, МТС, совхозууд ехэхэн гээгдэлдэ ороод байна. Хэрбээ эндэхи түтэлбэрилэгшэд ойрын үдэрнүүдтэ энэ алдуугаа мэдэржэ, шанга хэмжээ абаагүй һаа, хамтынгаа ажалда нилээд хохидол ушаруулха байһаниинь элитэ.

Энэ жэлдэ, мүн саашадаашье үндэр баян ургаса абахын түлөө юу хэхэ хэрэгтэйб?

Нэгэдэхеэр, шэнэ газар хахалха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ, тиихэдээ шадаал һаа гаргаша багатай (боро газар, нуга, бэлшээри) газарые хахалха, яашье муу хүрьһэтэй газарые хүмдэжэ болохогүй.

Хоёрдохёор, севооборoдуудые тоохогүй ябадалые эрид буруушаажа, 1958 онһоо эхилжэ, хүдөө ажахын ургамалнуудые тааруу севооборoдуудай полинуудта зүбөөр һэлгүүлжэ байгаад тариха шухала. Тиин тарьялангайнгаа 35—40 процентые пар болгоходо зохид.

Гурбадахяар, сабшалангаа үтэгжүүлхынгээ хажуугаар, тарьялангайнгаа гектар бүридэ дунда зэргээр 15 тонно хүртэхөөр наг шэбхэ гаргаха.

Уһалууриингаа системэнүүдые бүтээсэ схэтэйгээр ашаглажа, бүхы уһалжа боломоор газараа шииг нойтоор хангаха, гол мүрэнһөө уһа бүлүүрдэжэ гаргаха аргые хэрэглэхэ.

Дүрбэдэхеэр, үрэһэнэй ажахые үндэһөөрнь һайжаруулха, томо колхоз, совхозуудта үрэһэ ургуулха тусхай бригада эмхидхэжэ, тусхай севооборoдтой полинуудые тэдэндэ даалгаха хэрэгтэй. Жэжэ колхозуудта тиимэ звенонуудые эмхидхэбэл һайн.

Саашадаа тарьялан дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй ажалай түлөөһые гуримшуулха, тэдэниие түлбэриин талаар урмашуулха хэмжээ абахаар болоо.

Нүхэд колхознигууд, механизаторнууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! 1958 ондо нёдондонойхиһоо 2—3 дахин ехэ ургаса хуряахын түлөө бүгэдөөрөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, ажалай шэнэ амжалта туйлая.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ, ХҮДӨӨГЭЙ КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮДЭЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Хүдэлмэришэдэй, хүдөөгэй корреспондентнүүдэй республиканска съезд мартын 1-дэ, үглөөнэй 10 часта Ленинэй ордено оперо, баледэй театр соо нээгдэхэ.

Аймагуудһаа ерэһэн делегадууд февралиин 27, 28-най үдэр үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 8 час болотор «Бурят-Монгольская правда» газетын редакцида ерэжэ тэмдэглүүлхэ зэргэтэй.

Хүдөөһөө ерэһэн (тэрэшэлэн Улан-Удэ городойшье) делегадууд мүн мартын 1-дэ, үглөөнэй 9 часһаа оперо, баледэй театр соо тэмдэглүүлхэ болоно.

Правительствоһаа 26 дахин шагналда хүртэһэн хүн

АРХАНГЕЛЬСК. (ТАСС). «Воронеж» гэжэ хүн зоние шэрэдэг пароходто Михаил Иванович Терентьев повароор хүдэлдэг юм. Энэ хүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда лейтенант ябаһан, тиихэдээ правительствоһаа 26 дахин дайшалхы шагналда хүртэһэн байна. Ленинград, Москва, Сталинград шадар болоһон тулалдаануудта хабаадалсаһан, тиигээд Курск, Киев шадар гитлеровецүүдые бута сохилсоһон, мүн Берлиниие абахын түлөө тулалдаанда хабаадаһан байна. Шэн зоригтойгоор тулалдаһанайнгаа түлөө Михаил Терентьев Улаан Тугай гурбан орденоор, Алдар солын гурбан орденоор, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёр орденоор, Улаан Одоной гурбан орденоор, мүн медальнуудаар шагнагданхай. Дайн дүүрэжэ, урданайнгаа ажалда бусажа, үнэн сэхээр, оролдосотойгоор далайн транспортын судна дээрэ повароор хүдэлһэнэйнгөө түлөө Михаил Терентьев Ажалай Улаан Тугай орденоор, Ажалай шэн габьяагай түлөө медаляар шагнагдаа юм.

Ц. НОМТОЕВ

ИЛАЛТА

Илалта, илалта, илалта.
Энэ үгэдэ найдаа һэмди.
Баяр, баяр, баяр!
Баран энээндэ зорёо һэмди.
Илалта, баяр хамтадаа
Эхэ орон соом сасарба.
Арад зонойм сэдьхэлдэ
Алтан жаргал асарба.
Газар дайда шуһадаһан
Галзуу фашистан барагдаа.
Гашуудалта дай үүдхэһэн
Гэмтэн зэмэтэн дарагдаа.
Үнэр түрэл Москвадам
Үнгын гэрэл толорбо.
Суута, габьяата хүбүүдтээ
Салют мэндэ бариба.
Хүүгэд, нүхэд, эжынэр,
Хүлеэн дурдан һууна гүт?
Хатуу архияа нэрэжэ,
Зузаан хүшөөһөө хатаана гүт?
Эсэгын хүдэр сэргэдэ
Эмээлтэ морин заадахань.
Хүгшэн эхын шэхэндэ
Хүбүүнэй үгэ дуулдахань!

Кенигсберг, 1955 он.

—⊙—

„Мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг болохо арга замууд"

«Мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг болохо арга замууд» гэжэ ном хэблэгдээ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академиин мал ажалда зорюулжа үнгэргэһэн сессиин хүдэлмэриин дүн эндэ согсологдонхой. Малай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, малай үүлтэр һайжаруулха, ургаса тэжээл элбэг хүрэхөөр бэлдэдэг болохо, ажал хүдэлмэри оньһожоруулха мэтын асуудалнуудта зорюулагдаһан 40 шахуу элидхэл, мэдээсэлнүүд энэ суглуулбари соо оруулагданхай.

Энэ ном уншахадаа, колхознигууд, совхоз, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд мал ажалаар наука болон түрүү дүй дүршэлэй туйлаһан амжалтануудтай танилсаха юм.

Урда-Казахстанай область. Казахстанда миллиард пүүд тарьяа ургуулхын түлөө мүрысөөндэ оролсон, Арыска районой Ждановай нэрэмжэтэ совхозой гэшүүд тарилгала түрүүлжэ эхилбэ. Тэдэнэр 10 мянган гектар газарта 10 үдэрэй туршада тарилга хэжэ дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ждановай нэрэмжэтэ совхоздо тарьян таригдажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Һунгалтын үдэрые ажалай эрхим бэлэгээр угтая

☆ ☆

Нүүрһэ алмагшад

Улан-Удын депогой ахалагша машинист С. Т. Велигурский паровоздо түлигдэдэг нүүрһэ алмахадаа шадамар бэрхэ болонхой. Үнгэрһэн жэлдэ Степан Ивановичын хүтэлбэрилдэг № 3499 паровозой бригада 200 тонно нүүрһэ алмаа. Тиихын тулада Велигурскиин туһалагша Георгий Воробьев нилээд оролдолго гаргаа.

Мүнөө энэ коллектив Николай Мамайн үүсхэлые һайшаан дэмжээд, һара бүхэндэ алмагдаһан нүүрһээрээ нэгэ эрьесэ хэхэбди гэһэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша машинист Степан Иванович Велигурский Георгий Воробьев хоёр хөөрэлдэжэ байна.

И. Воробьевой фото-текст.

Кандидадтайгаа уулзаба

Февралиин 24-дэ үдэшын 6 часта Цакир тосхоной ажалшад аймагай Культурын байшан тэѕшэ олоорoo һубарилдаба. Уданшьегүй Культурын байшан соо һайндэрэйхеэр хубсалһан хүнүүд дүүрэшэһэн байба. Эндэ БМАССР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин 419-дэхи Зэдын округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Любовь Александровна Уварова һунгагшадтай уулзахаяа ерэһэн байна.

Этигэмжэтэ нюур Г. Г. Цыдыпов уулзалгада зорюулагдаһан ажалшадай суглаа нээжэ, партиин айкомой секретарь нүхэр Ю. Балдаевта үгэ үгэнэ. Нүхэр Балдаев тобшохон үгэ хэлэжэ, депутадта кандидат Уваровагай үнэн сэхэ ажалаараа арад зоной дунда хүндэтэй боложо, засагай дээдэ органдо һунгагдахаар этигэл найдабари олоһон тухайнь хөөрэбэ.

Арадай ажалша басаган Уваровагай түлөө һунгуулиин үдэр дуугаа булта үгэхыень нүхэр Балдаев һунгагшадые уряалаа.

Мартын 16-най үдэр манай һунгагшад нэгэ хүн шэнгеэр коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй түлөө дуугаа үгэхэ юм гэжэ һунгагша Убеев мэдүүлээ.

Мүн нүхэд Ц. Мункуев, П. Щукин, Л. Цыдыпова, Д. Доржиев болон бусад үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь депутадта кандидат нүхэр Уварова һунгагшадта намтараа хэлэжэ үгөөд, совхозойнгоо мал ажалые хүгжөөжэ байһан дүй дүршэл тухайгаа хөөрөөд, һунгагшадай захяануудые дүүргэхын тула бүхы шадалаа гамнахагүйб гэжэ мэдүүлбэ. Иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртөөһэнэйнь түлөө нүхэр Уварова һунгагшадтаа баясхалан хүргөө.

Суглаанай һүүлээр һунгагшадта «Номгон Дон» гэжэ кинокартина харуулагдаба.

☆

АЖАЛАЙ АМЖАЛТААР УГТАХЫН ТҮЛӨӨ

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон Торинн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ, муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Байгша оной январь һарын дүнгөөр эдэ һаалишад һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо 2 дахин дээшэлүүлжэ, аймагайнгаа һаалишадай дунда түрүү һуури эзэлээ.

Болохоёо байгаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай бэлэгээр угтахын тулада эндэхи һаалишад энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо үнеэн бүриһөө 500 литр ехэ һү һааха уялга абанхай. Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, түрүү һаалишад Н. Тугаринова, Е. Яковлева, Д. Ермолаева гэгшэд мүнөө үдэртөө үнеэн бүриһөө 8—9 литр һү һаана.

З. Рудакова, Торинн МТС-эй главна зоотехник.

Түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

Республикымнай нютагай промышленностиин предприятинууд январь һарынгаа түсэбые дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 120 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн юм. Мүнөө энэ туйлаһан амжалтаяа улам саашань арьбадхан, февралиингаа, мүн нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө предприяти бүхэн тэмсэжэ байна. Илангаяа «Кооператор-комсомолец», «Победа», «Коопtrud», Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артельнүүд январь, февраль һаралнуудта һайнаар ажаллажа байнхай.

И. Елшин.

Хонишодой бэлэг

Хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, тоо толгойень олошоруулха гэһэн Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозойхидой үүсхэлые Бичурын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Бадмажап Сономовой отарынхид тон халуунаар һайшаажа, 1958 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 182 хурьга абахаар шиидээ һэн. Энэ уялгаяа бэелүүлхын тулада хонишод горьтой ажал хэнэ. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 400 гаран хурьган абтаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

Ж. Санжиев.

Залуу һунгагшадта консультаци

Дуугаа үгэхэ гурим

СССР-эй Конституциин 140-дэхи статьягай ёһоор, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгахадаа, һунгагшад дуугаа нюусаар үгэдэг байна. Ингэжэ өөрынгөө дууе нюусаар үгэхэ гээшэ ажалшадай сүлөөтэйгөөр, хэнэйшье зүгһөө нүлөө, баалалтагүйгөөр өөрынгөө дура хүсэлые гүйсэдхэжэ арад зондоо хүндэтэй, этигэл найдабаритай болоһон үнэн сэхэ хүнүүдые гүрэнэйнгөө засагай дээдэ органдо һунгаха арга боломжонуудые хүсэдөөр хангана. Энэ хадаа совет һунгуулиин гуримай эгээл демократическа байһаниие элитээр гэршэлнэ.

Һунгагшадай дуугаа нюусаар үгэхэ гурим бодото дээрээ хайшан гэжэ бэелүүлэгдэнэб?

Һунгагшадай дуугаа үгэлгэнь һунгалтын болохо үдэр нютагай сагаар үглөөнэй 6 часһаа эхилжэ, һүниин 12 час хүрэтэр болохо байна.

Һунгуули хэхэ Дүримэй 75-дахи статьягай ёһоор, һунгалтын болохо үдэрэй үглөөнэй 6 часта һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ комиссиингаа гэшүүдтэй хамта байжа, һунгуулиин хайрсагые, мүн һунгагшадай списогые шалгажа үзөөд, һүүлээрнь хайрсагаа хаажа тамгаар тамгалаад, дуугаа үгэжэ эхилхыень һунгагшадые уриха байна.

Һунгуулиин хуулиин эрилтэнүүдэй ёһоор, дуугаа нюусаар үгэхын тула һунгалтын боложо байһан гэр соо һунгагшадай ганса гансаараа орожо, бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ тусхай таһалганууд хэгдэхэ гү, али тусхай кабинанууд түхеэрэгдэдэг юм.

Тус таһалганууд гү, али кабинанууд соо һунгагшын ороод, һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ үедэнь тэрэнһээ ондоо ямаршье хүн, тэрэ тоодо һунгуулиин комиссиин гэшүүншье байлсаха эрхэгүй.

Имагтал үзэг бэшэг мэдэхэгүй гү, али ямар нэгэн эрхэтэн дутуутай дээрэһээ һунгуулиингаа бюллетеньнүүдые өөрөө гүйсэдхэжэ шадахагүй һунгагшадта һунгуулиин хуули хадаа һунгуулиингаа эрхые бэелүүлхынь тула дуугаа үгэдэг таһалга руу ямар нэгэн ондоо һунгагшые урижа туһалалсуулха эрхэ олгоно.

Мүн үбшэнэй шалтагаанаар һунгуулиин участогта өөрөө ерэжэ шадахагүй һунгагшын гуйлтаар, һунгуулиин бюллетеньнүүдые тэрэнэй гэртэнь ошожо тушаан абахын тула һунгуулиин Участково комиссиин гэшүүн багахан хайрсагтайгаар гэртэнь эльгээгдэдэг байна.

Һунгуулиин Дүримэй ёһоор һунгалта хэхэ гэртэ ерэһэн һунгагша бүхэн һунгуулиин Участково комиссиин секретарьта гү, али тус комиссиин зүгһөө энэ хэрэгтэ түлөөлэгдэһэн гэшүүндэ өөрынгөө ямар нэгэн үнэмшэлгые, (паспорт, колхознигой книжкэ, профсоюзай билет гэхэ мэтые) харуулжа, һунгагшадай списогтэ шалгагдажа, тэрэ список дээрэ тэмдэг хэгдэһэнэй һүүлдэ тогтоогдоһон маягтай һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаха юм.

Болохоёо байгаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үедэ манай Бурят-Монголой АССР-эй территори дээрэ дуугаа үгэхэ эрхэтэн бүхэн һунгуулиин гурбан бюллетень абаха байна. Тэдэнэй нэгэниинь СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ һунгаха бюллетень (сагаан үнгэтэй), хоёрдохинь РСФСР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха бюллетень (сэнхир үнгэтэй), гурбадахинь БМАССР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха бюллетень (ягаан үнгэтэй) байха. Эдэ бюллетеньнүүдые гартаа абажа, һунгагша болбол тэдэнээ гүйсэдхэхын тула түхеэрэгдэһэн тусхай таһалга гү, али кабина соо гансаараа ороод, дуугаа үгэхэ гэһэн кандидадайнгаа нэрэ обогые һунгуулиин бюллетень бүридэ үлөөгөөд, бусадайнь фамилинуудые зураһанайнгаа һүүлээр, һунгуулиин бюллетень хэхэ хайрсаг тээшэ ошожо, тэрээн руу гурбан бюллетенеэ табиха ёһотой.

Һунгагшадай дуугаа үгэжэ байха үедэ һунгуулиин гэртэ һунгалта тухай агитаци ябуулагдажа болохогүй.

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ Дүримэй» 20-дохи статьягай ёһоор, һунгалтын үдэр «дуугаа үгэхэ эрхыень баталһан үнэмшэлгэтэй» ерэһэн хүнүүдые һунгуулиин Участково комисси тусхай списогтэ оруулжа, һунгуулиин бюллетеньнүүдые үгэжэ, һунгалтада хабаадуулха уялгатай.

МАРТЫН 16-най ВОСКРЕСЕНИ—СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҮДЭР

ЭРХИМ ХҮБҮҮД, БАСАГАДАА СССР ГҮРЭНЭЙНГӨӨ ЗАСАГАЙ ДЭЭДЭ ЗУРГААНАЙ ДЕПУТАДУУД БОЛГОЖО НЭГЭН ДУУГААР ҺУНГАЯ!

Ажалаараа шалгарһан нүхэр

Түрхэ голой зүүн эрьедэхи түгалын хабаһан нарһан тужын орөйгөөр үүрэй толон сайража, огторгойн зүүн-урда зүгтэ улайрха яһатай болоод байгаа байба. Энэ үеэр хүдэлмэриин үдэр эхилэнхэй, сэлгээ һонор агаарта электрохюрөөгэй эршэтэй эшхэрээн задалжа, зуун жэлэй зулгы сэхэ нарһад түгсэг дэрвээ хиидэн, хүбша худые хүнхиндүүлэн суурдатгууда.

Харгын нугөө талада үсэгэлдэр балдагдаһан модоые гэшүүһэтэй зандань тээһэн «КТ-12» тракторнууд, тэбэрижэ хүрэнэгүй тээгэр бүдүүн нарһадые нахиитараа анаһан «МАЗ», «ЯАЗ» гэжэ мантан томо машинанууд ой тайгын доһотор, доһолтор түржэгэнэлдэн, дардам харгыгаар дошо склад тээшэ зэдхүүлжэ ябаа һэн...

Шахэнэй үзүүр шэмхэмэ шэмэрүүн жабар Байгал тээһээ һэбшэжэнэ. Халуун, хүйтэниие үзэжэ хатууһаһан хүдэр гагшын хүнүүд арьялаа томо нарһадые шадамар бэрхээр тайрана, Түрхэ гол дээрэ обоо сооо болотор ябталаатай хамгүй эхэнүүд «модон сомоонууд» барайдана. Тэндэһээ бревнонуудые тохорюун хүзүүтэй кранууд саб шүүрэн үргэжэ, далайн һал хоабоготодто дамжуулна.

Тиигэжэ байха үедэнь, леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр Калинин тэдэнэй хажууда ерэжэ мэндэшэлэлсээд, «Прокопий Николаевич хаанаб?» гэбэ.

—Тэрүү саана, кранай дэргэдэ модо хюрөөдэжэ байха,— гэжэ залуухан хүбүүн харюусаад, ажалаа үргэлжэлүүлнэ.

— Амар сайн, Прокопий Николаевич, ажалнай ямар ябажа байнаб? — гэжэ нүхэр Калинин асууна.

—Гэмгүй даа. Багсаан хэлэхэдэ, үдэ болотор үдэрэйнгөө даабари дүүргэхэ хабди,—гээд, нүхэр Андреев электрохюрөөгэйнгөө хажуу талыс аятайханаар эльбээд абана.

—Прокопий Николаевич,мүнөө үдэшэлэн модошодоймнай суглаан болохо. Суглаанай эхилхэһээ урид хүдэлмэриингөө дүн асаржа үгөөрэйгтыл даа,—гэбэ.

Нүхэр Калинин тэндэһээ саашалхадаа, маанадта иигэжэ хөөрэбэ:

—Манайш эндэ ёһотойл баатар хүнүүд бии даа. Мүнөөдэр шэнэ рекорд туйлаһан тухайдань дуулаад байтаршни, үглөөдэр үшөө ехэ амжалта туйлажархидаг байха юм. Прокопий Николаевич Андреевэй хүтэлбэрилдэг залуушуулай бригадые жэшээ болгон абаад үзэе. Энэ нүхэрнай һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй турша соо үдэрһөө үдэртэ үндэр бүтээсэ туйлажа байдаг. Эдэнэй бригада январь һарынгаа түсэб 200 гаран процент дүүргэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараа һэн. Февралиин түрүүшын арбан хоног соо Прокопий Николаевич «Дружба» хюрөөгөөр модо хюрөөдэхэдөө, халаан бүриингөө даабариие ходо үлүүлэн дүүргэнэ,—гэбэ.

**

...1930 он. Энэ үедэ Байгалай леспромхоз һаяхан байгуулагдаад, Эхэ орондоо барилгын модо бэлэдхэжэ эхилээ һэн. Горячинск тосхоной загаһашанай хүбүүн, хорёод наһанай, багжагар бэетэй Прокопий Андреев уг удамаа залгажа, загаһашан болохо хүсэлэнтэй ябаһан аад, модошон болоод үзэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Хэдэн зуун жэлэй туршада ойроо хүртөөгүй арьялаа бүдүүн мододтой зэрлиг тайга тэрэниие лүнхын угтаа һэн гэхэ. Хүйтэ, нойтоншиешье мэдэнгүй ябажа, үетэн нүхэдтэеэ хамта түрүүшынхеэ модо бэлэдхэхэ ажалда булад хюрөөгэй, сарбан һүхын хүсэнтэй өөрынгөө хаба зориг хоёрые нэгэдхэн хүдэлжэ эхилбэ.

Тэрэ сагһаа хойшо хори найман жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаа дотор Прокопий Николаевич түрэл орондо хэдэн зуу мянган кубометр модо бэлэдхэжэ үгөө гээшэб! Юрын отолоошоноһоо эхилээд, модо бэлэдхэлэй мастер болотороо ургаһан Прокопий Николаевич өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ олон залуушуулые һургаһан байна.

Үндэр, үргэн штабельнуудые харахадаа үе мүсэнь хүнгэдэн, урма зоригойнь охин орьёлдог. Нарһан тужын тунгалаг, хоншуухан агаар сээжээрээ дүүрэн татан амисхалаад, нүхэр Андреев иигэжэ хөөрэбэ:

— Минии ажаллажа эхилхэдэ, модоёо юрын хюрөөгөөр, сообо һүхөөр тайража, мори шаргаар зөөдэг байгаабди. Тиигэжэ түрүүшын табанжэлнүүдэй барилгануудта хэрэгтэй хэдэн мянгаад кубометр модо үгэһэмнай мэдээжэ. Хүсэн түгэс техникээр хүсэд бүрин зэбсэгжэһэн мүнөө сагта үшөө ехэ модо Эхэ орондоо үгэжэ шадаха болонхойбди, үгэнэбди, үгэхэшьебди.

1957 ондо энэ леспромхозой модошод жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 8500 кубометр модо оронойнгоо барилгануудта эльгээһэн байна.

Прокопий Николаевичын шэн габьяата ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, Советскэ правительство, Коммунистическэ партимнай һаяшаг «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден тэрээндэ барюулаа. Үнэн сэхэ, үндэр бүтээсэтэ ажалайнь гэршэ—Хүндэлэлэй грамотанууд олон болонхой.

Шэнэ техникын эди шэдиие ашаглан, шэн зоригтой хаба мэдүүлжэ, Байгалай леспромхозой Безымяннын модошод һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргээ, түсэбһөө гадуур 4 мянган кубометр эрхим шанартай модо Эхэ орондоо бэлэглээ. Хүдэлмэришэн бүхэн үдэр, халаан бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэе гэһэн донецкэ шахтёр, Социалистическэ Ажалай Герой Николай Мамайн уряае һайшаажа, тэдэ оролдосотой нэтэрүүгээр ажаллажа эхилээ. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид—мартын 16-да дүүргэхэ уялга абанхай. Мастерска участок бүхэниинь халаанай даабариһаа гадуур 30—40 кубометр модо үдэр бүри үгэхэ зорилго табиба.

Нүхэр Андреев баатар габьяа гарган ажаллахаһаа гадна, олониитын хүдэлмэридэ, залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Прокопий Николаевич Горячинскын поселково Соведэй депутадаар хоёр дахин һунгагдаһан, КПСС-эй Прибайкальска айкомой, мүн КПСС-эй областной шалгалтын комиссиин гэшүүнээр һунгагдаһан байгаа. Энэмнай ажал хүдэлмэридэ хамсыгаа шуужа ородог, шэнэ түрүү юумэндэ һуратай, үүсхэл ходо гаргадаг, арад зонойнгоо аша туһын тулада ами бэеэ хайрлангүй ажаллахаар бэлэн байдаг.

**

Модошодой клуб соо үдэшэлэн хүн олон байба. Эдэнэй нюур шарайнь согтой хухюунууд. Юуб гэхэдэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар эрхим хүнүүдээ дэбжүүлхэ зол энэ леспромхозойхидто тудаа бшуу.

Леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр Калинин суглаа нээжэ, Совет гүрэнэйнгөө засагай дээдэ зургаанда — СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ золтой байһан тухайдаа мэдээсэбэ.

—Суглааншье түлэг дундаа...

— Хэмнай гээшэб?— гэлдэн модошод урда урдаһаа харалсана. Тиигэһээр байтар, «Намда үгэ үгыт» гэһэн абяан дуулдажа, механическа мастерскойн начальник Федор Куприянов трибунада гараад, «СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 413-дахи Кабанскын округһоо манай эрхим мастер Прокопий Николаевич Андреевые дэбжүүлнэб» гэхэтэйнь сасуу:

— Зүб, зүб, тон зүб! — гэлдэһэн абяан хаа хаанагүй дуулдажа, суглаанда хабаадагшад энэ дурадхалые нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Арад зонойнгоо иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртэһэн Прокопий Николаевич саашадаа бүри эршэмтэй ажаллахаар зоригжонхой.

Энэ нүхэрөө депутат болгожо, нэгэн дуугаар һунгая! **Б. Цыремпилов.**

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин № 413-дахи Кабанскын округ

Ажалшадай эдэбхи дээшэлнэ

Совет ороной дээдэ засаг түрые һунгаха бэлэдхэл манай аймаг дотор үргэнөөр ябуулагдажа байнхай. Һунгалтын үдэрэй ойртохо бүри ажалай эдэбхи улам бадарна. Дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө агитаци мүнөө хаа хаанагүй эхилэнхэй. Агитаторнууд, этигэмжэтэ нюурнууд депутадта кандидадуудай намтар, ажал-ябуулга тухайдань һунгагшадта хөөрэжэ үгэнэ.

Горхон станциин партийна организаци СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэжэ, ехэ хүдэлмэри ябуулна. Эндэхи һунгуулиин участогай агитпунктда хүн зон ходо олон байдаг. Һунгагшад элдэб газетэ, журнал уншадаг, шатар, даамаар, доминогоор наададаг юм. Эндэхи агитаторнууд Чекардина, Соколов, Гайнулина болон бусад һунгагшадта зорюулжа хөөрэлдөө ходо хэдэг.

Аймагай олонхи агитпунктнууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Асуудалда харюу үгэхэ, залуушуулда зорюулагдаһан вечернүүд агитпунктнууд дотор эмхидхэгдэдэг.

Аймагай ажалшад һунгалтые ажалай бэлэгтэйгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Донецкэ шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые аймагай хүдэлмэришэд, колхознигууд халуунаар дэмжээ. Хүдэлмэришэн бүхэнэй үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Жэшээнь, Ээрын леспромхозой Горхон гэжэ пунктын модоной заводой хүдэлмэришэн бүхэн үдэр бүри нормоһоо гадуур 0,1 кубометр модо үгэхэ гэжэ шиидэнхэй. Манай аймагай бүхы леспромхозуудай модоной участогуулта иимэ хүдэлөөн дэлгэрэнхэй, ажалай далайса улам үргэдэнэ.

В. Лошкомоева, КПСС-эй Заиграйн айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

Семинар болобо

Һаяхан Закаменай аймагай центртэ агитаторнуудай семинар боложо үнгэрөө. Семинарта агитпунктнуудые даагшанар, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба. Тэдэнэр партиин айкомой секретарьнууд нүхэд Ц. Субановай, Ю. Балдаевай «1957 ажахын жэлэй дүнгүүд ба аймагай ажалшадай саашанхи зорилгонууд», «СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулида бэлэдхэл ба арад зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

«Советскэ һунгуулиин системэ — дэлхэй дээрэ эгээл демократическа системэ» гэһэн лекци аймагай газетын редактор нүхэр Д. Гончиков уншаа.

Һүүлээрнь семинарта хабаадагшад өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө.

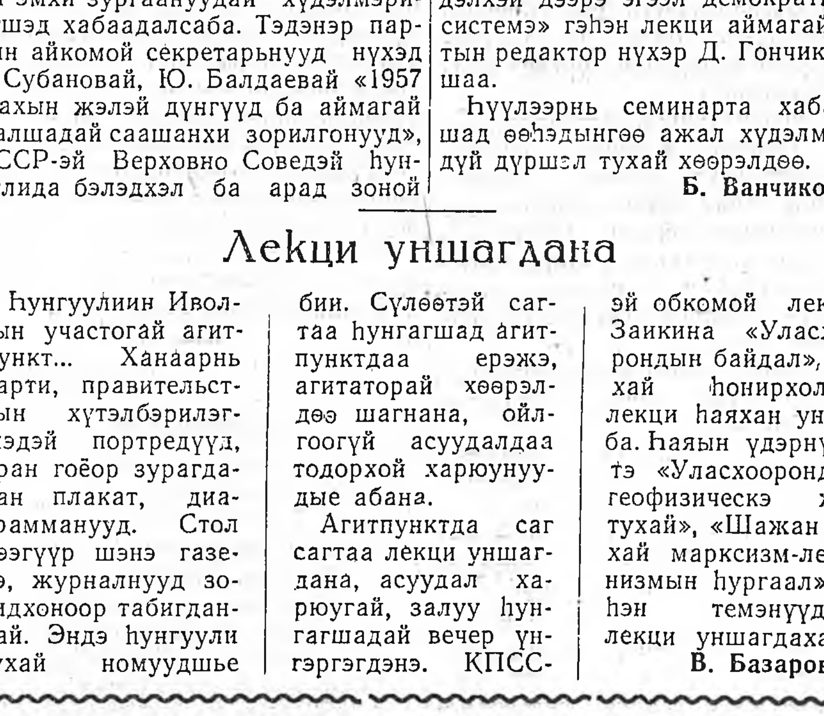
Б. Ванчиков.

Лекци уншагдана

Һунгуулиин Иволгын участогай агитпункт... Ханаарнь парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд, уран гоёор зурагдаһан плакат, диаграмманууд. Стол дээгүүр шэнэ газетэ, журналнууд зохидхоноор табигданхай. Эндэ һунгуули тухай номуудшье бии. Сүлөөтэй сагтаа һунгагшад агитпунктдаа ерэжэ, агитаторай хөөрэлдөө шагнана, ойлгоогүй асуудалдаа тодорхой харюунуудые абана.

Агитпунктда саг сагтаа лекци уншагдана, асуудал харюугай, залуу һунгагшадай вечер үнгэргэгдэнэ. КПСС-эй обкомой лектор Заикина «Уласхоорондын байдал», тухай һонирхолтой лекци һаяхан уншаба. Һаяын үдэрнүүдтэ «Уласхоорондын геофизическэ жэл тухай», «Шажан тухай марксизм-ленинизмын һургаал» гэһэн темэнүүдээр лекци уншагдахань.

В. Базаров.

Барнаул. Алтайн совнархозой даалгабаряар Барнаулай комбайн хабсаргадаг заводой конструкторнууд хоёр лафетнэ жатка нэгэ тракторһаа шагтагалжа хүдэлгэхэ түхеэрэлгэ зохёобо. Иимэ түхеэрэлгэ хэрэглэхэдэ, олон трактор, трактористнууд сүлөө боложо үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) заводой главна конструктор Х. Я. Тэйтельбаум болон бусад конструкторнууд залгагдамал хоёр жатка хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПРОФСОЮЗНА ЭХИН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ЗОРИЛГО

В. ШЕВЧЕНКО, облпрофсоведэй түрүүлэгшэ

Манай орон дотор коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудай шиидхэгдэжэ байһан мүнөө үедэ профсоюзуудай үүргэ бүри ехэ, харюусалгатай болоо. Профсоюзуудай ажабайдалда, ургдань табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ илангаяа профсоюзна эхин организацинууд угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. «Профессиональна союзуудай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэ эхин организацинуудынь шиидхэхы үүргэтэй» гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ. Нэгэ предприяти гү, али эмхи зургаанда хүдэлжэ байһан профсоюзай бүхы гэшүүд эхин организацинуудтаа нэгэдэдэг. Эдэ организацинууд профсоюзуудые олониитэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадтай холбодог, үйлэдбэриин, олониитын ажабайдалай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг юм.

Үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тулада предприяти, эмхи зургаануудай бүхы хүдэлмэришэд, алба хаагшадые эмхидхэхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ, социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ профсоюзна эхин организацинуудай тон шухала зорилго болоно.

Профсоюзна эхин организацинууд үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые улам олоор хабаадуулхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй. Профсоюзна организацинууд партийна организацинуудайнгаа ударидалгаар хүдэлмэришэд, алба хаагшадые ажалдань эмхидхэн жагсааха, хүмүүжүүлхэ уялгатай.

Үйлэдбэриин зүблөөнүүдтэ ажалшадые олоор хабаадуулха шухала. Эдэ зүблөөнүүдые шадамараар үнгэргөөд байбал, хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, алба хаагшад үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ, предприятинуудай доторой арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа шадаха байна. КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй зааһанай ёһоор республикымнай олон предприятинуудта үйлэдбэриин зүблөөнүүд тад ондоогоор хэгдэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, мяха-консервын комбинадай үйлэдбэриин зүблөөндэ 140 хүн хабаадалсадаг болоо. Хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдал һайжаруулха тухай асуудал тус зүблөөнэй түрүүшын заседани дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

Профсоюзна эхин организацинууд хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай байдал һайжаруулхын, улам ургажа байгаа культурна эрилтыень хангахын тула саг үргэлжэ һаналаа табиха зэргэтэй.

Манай орондо жэл ерэхэ тудам барилга ехээр хэгдэнэ. Байрын гэр, хүүгэдэй сад болон яслинуудай байшангуудые, поликлиникэ, больница, клуб, һургуулинуудые һайнаар барихын, эдэ бүгэдэндэ зорюулагдан һомологдоһон мүнгэн зөөриин хүсэдөөр хэрэглэгдэхын хойноһоо профсоюзна эхин организацинууд ехээр оролдохо зэргэтэй. ПВЗ-гэй модельнэ цехын профсоюзна организаци өөһэдынгөө хүсөөр байрын гэр барихa үүсхэлые манай эндэ түрүүлэн дэмжээ һэн. Тус цехын коллектив 1957 ондо 2 байратай 24 гэр баряа. Мүн бусад цехүүдэйнь коллективүүд хоёр байратай 37 гэр бариһан байна.

Социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэдээ, Ленинэй зааһанай ёһоор, дүнгүүдыень хододоо толилжо, сасуулан жэшэжэ байха, һайн дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо, нүхэрэй ёһоной туһаламжа үзүүлэлсэдэг байха хэрэгтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ зорюулан социалистическэ мүрысөө эмхидхээд, Бурят-Монголой совнархозой эдеэ хоолой, хүнгэн промышленностиин управлениин предприятинуудай коллективүүд энэ жэлэй январь һарын гүрэнэй түсэбые 106 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 2 миллион 400 мянган түхэригэй продукци үгөө. Совнархозой мэдэлэй бусад предприятинууд: сэмбын фабрика, мяха-консервын комбинат, «Механлит» завод түсэбүүдээ мүн лэ үлүүлэн дүүргээ. Энэ үедэ донецкэ шахтёр Николай Мамайн үүсхэл республикын предприятинуудта үргэнөөр дэмжэгдэнэ. Энэ һайшаалтай үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ профорганизацинуудай шухала хэрэг мүн.

Мүрысөө эмхидхэлгэдэ ёһо тэдыгээр хандадаг ябадал үшөө бии гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэһэн байгаа. Эдэ дутуунуудые зайсуулха хэрэгтэ профорганизацинууд ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй.

Уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо хүдэлмэридэ ажалшадые улам олоор хабаадуулха, энэ талаар ороһон дурадхалнуудые түргэнөөр хаража үзөөд, ажалда хэрэглэхын хойноһоо шанга хиналта тогтоохо гээшэ профорганизацинуудай түрүүшын үүргэ болоно. Энэ хүдэлмэри ПВЗ-дэ, сэмбын фабрикада, ондоошье зарим предприятинуудта һайнаар табигданхай. Ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээлэй ехээр бадаржа байһые юун гэршэлнэб гэхэдэ, совнархозой мэдэлэй предприятинуудта 4081 уралан нарижуулгын дурадхал оруулагдаа.

Коллективнэ договорнуудай ёһоор али али талын бэедээ даажа абаһан уялгануудые дүүргүүлхэ, договорой дүүргэлтын хойноһоо хинаха хэрэгтэ эдэбхитэдые олоор хабаадуулха, шалгалтын дүн тухай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта мэдээсэжэ байха хэрэгтэй.

Ажалшадай байдал һайжаруулхын, тэдэнэй эрилтэ хэрэглэмжые һайнаар хангахын, энэ хэрэгтэ эдэбхитэдые олоор хабаадуулхын тула профсоюзна организацинууд ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно. Мүн ажалшадай гомдол болон мэдүүлгэнүүдые хаһа саг соонь хаража үзөөд, хэмжээ абхуулха шухала. Гомдолнуудые хаража үзэхэ хэрэг зарим профорганизацинуудта гуримшуулагдаагүй байһаар. Галуута Нуурай рудком (түрүүлэгшэнь нүхэр Головко) профсоюзай гэшүүдэй олон мэдүүлгэ хаража үзөөгүй байгаа.

Хүдэлмэришэд, алба хаагшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ гээшэ профсоюзна хүдэлмэриин шухала хуби байһаниинь мэдээжэ. Республикын профорганизацинууд хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табиха бүхы арга боломжотой. Тэдэнэй мэдэлдэ 71 клуб, 2 Культурын байшан, 93 библиотекэ, 440 улаан булан, 25 киноустановко бии. Профорганизацинууд эдэ эмхи зургаануудайнгаа хүдэлмэриие үдэр ерэхэ тудам һайжаруулха ёһотой. Ажалшадай культурна эрилтые хангаха хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандажа огто болохогүй. Цехүүдтэ, хамтын байрануудта, тракторна бригаданuудта, совхозуудай отделени, фермэнүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха илангаяа шухала. Эдэ бүхы хүдэлмэри ажалшадай политическэ, ажалай дэбжэлтые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха зэргэтэй. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ профсоюзна организацинууд горьтой туһаламжа үзүүлнэ. Үнгэрэгшэ зун пионер лагерьнуудта 10 гара мянган үхибүүд амараа. Үбэлэй амаралтын үедэ профорганизацинуудай эмхидхэһэн ёлконуудта 15 мянга гаран үхибүүд хабаадаһан байна. Мяха-консервын комбинадай завком хүүгэдэй талмай, түрэлхидэй совет ба[...]гуулжа, һайн үүсхэл гаргаа.

Физкультурна хүдэлмэридэ ажа[л]шадые, илангаяа залуушуул[ые] олоор хабаадуулха гээшэ проф[ор]ганизацинуудай баһал уялга м[үн.] Гэбэшье, энэ хүдэлмэридэ ажалш[ад] үшөөл үсөөнөөр хабаадуулагдан[а.] Мүн профсоюзна эхин организац[и]нуудай эмхидхэлэй-ниитын хүд[эл]мэри һайжаруулха хэрэгтэй. Эх[ин] организацинууд бүхы хүдэлмэр[и]шэд, алба хаагшадые профсоюз[ай] гэшүүн болгохые оролдохо уял[га]тай.

Профсоюзна суглаа уставай ёһо[ор] үнгэргэжэ, тэдээн дээрэ ажахы[н] политическэ шухала асуудалнууд[ые] зүбшэн хэлсэжэ байха хэрэгтэ[й.] Шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлт[ые] эмхидхэхэ, бүхы асуудалнууд[ые] хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ шиидх[э]хэ, профсоюзна эдэбхитэдтэ түш[эг]лэн ажаллаха гээшэ фабзавкому[у]дай, мүн нютагай комитедүүдэй хү[]дэлмэриие эрид һайжаруулха шуха[]ла арга нүхэсэл болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пле[]нумэй шиидхэбэриие дүүргэхы[н] түлөө тэмсэлдэ гол анхаралаа проф[] организацинууд мүнөө хандуулх[а] ёһотой.

Болохотой но[м]

(Уншагшын һанамж[а])

«Калининай нэрэмжэтэ [...] гэһэн ном Бурят-Монголой [...] хэблэл гаргаа. Совет засаг[...] нүүдтэ Курумканай аймага[й] нинай нэрэмжэтэ колхозо[й] хын хүгжэн дэбжэһые авто[р] тодоор харуулба.

Олон һалбаритай энэ [...] илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ [...] хам хэһэниинь элитэ. Ном [...] нүхэр Дамбаев энэ ажахын [...] үеын ургалтые шадамараа[р] руулһан байна. Колхозой [...] гол һалбари болохо хони [...] рилгые үргэнөөр тайлбарил[...] ехэ һайшаалтай. Һүүлэй 5-[...] лэй туршада колхозой хони[н] 3 дахин олошороо гэхэ гү, [...] мянгаар нэмээ. 1955 онойхи[...] дахин ехэ (90 процентнь нар[...] нооһон үнгэрэгшэ жэлдэ аб[...] нин бүриһөө 3,15 килограмм [...] хайшалагдаа. Энээнтэй да[...] дан, хони үсхэбэрилгэһөө [...] олзо доход ургаа. Тус ко[л...] гэшүүд хонидоо түрүү аргаар [...] бэрилдэг болонхой.

Эбэртэ бодо мал, гахай [...] рилхэ тухай мүн лэ бэшэнэ. [...] лэй жэлнүүдтэ һүн ехээр һаа[...] болоһон байна. Һаяын хоёр [...] соо үхэрэйнь тоо гурба дахи[н] шороо.

Колхозой ажахыдахи бүхы [...] бариин хүгжэн дэбжэһэн тү[...] автор дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. [...] лай эмхидхэл һайжаруулжа, [...] тээсыень дээшэлүүлжэ, проду[...] химда болгоһон тухай тэндээ [...] һэниинь яһала һонирхолтой.

Колхозой ажахын хүгжэн[...] жэхэтэй хамта колхознигууд [...] баян шадалтай, культурна ба[...] тай болоно. Аргада нютагта [...] һургуули, больница, 4 мянган [...] той библиотекэ, хэдэн куль[...] бии. Бүхы айлнуудынь элек[...] галтай, радиотой болонхой. [...] колхоздо дүшөөд багша, меди[...] 7 хүдэлмэрилэгшэ, хүдөө аж[...] олон мэргэжэлтэд ажаллана.

Колхозой партийна орга[низа]циин хүдэлмэри дэлгэрэнгыгээ[р ха]руулагдаа.

Энэ ном соо колхозой аж[...] яһала харуулһаншье һаань, [...] тэды дутагдалнууд бии байна. [...] ха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ х[...] сын талаар Америкые хүсэхэ [...] рилгын ямараар бэелүүлэг[...] байһан тухай хэлэнгүй, [...] юрэл иимэ зорилго табигдаад [...] на гээд дүүргэһэниинь гэмшэ[...] Энэ зорилго бэелүүлхын тү[...] колхозой абаһан уялгын яма[...] дүүргэгдэжэ байһан тухай д[...] рэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэ ба[...] Гадна, мүрысөө эмхидхэхэ ас[...] ном соонь хүсэдөөр харуулагдаа[...] Калининай нэрэмжэтэ колхоз[...] нинэй нэрэмжэтэ колхозтой м[...] сэнэ гэжэ номой һүүлдэ халта [...] лээтэй. Курумканай эдэ хоёр [...] хозой мүрысөөе шалгаһан ба[...] ташье дурдагдаагүй.

Эбэртэ бодо мал үсхэбэри[...] ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ т[...] асуудал халирхайгаар элишэл[...] нэ. Үнеэн бүриһөө хэды шэнээн [...] һаагдааб, 100 үнеэнһээ хэды т[...] абтааб гэхэ зэргын шухала [...] нууд үгы байна. Гэхэ зү[...] зарим тоо баримтаһаа [...] сэд һайн тобшолол хэжэ шада[...] байна. Энэ колхоз эдлүүриин [...] газарай 100 гектар бүридэ миил[...] центнер мяха, тэрэ тоодо 1,3 це[нт]нер гахайн мяха, 24,04 цент[нер] һү абаһан байба. Газараа а[...] багатайгаар эдлэжэ байһан тух[ай...] дань хэлэхэтэй хамта, мал аж[...] һаа абтадаг зүйлнүүдые бүри [...] болгохо арга боломжо элирүү[...] харуулалсаа һаань, туһатай ба[...] һэн. Эдэ мэтын дутагдалай тохё[...] доогүй һаа, бүри һайн ном бол[...] байгаа.

С. Коновалов

Худөө бэшэгшэдэй аймагай суглаануудһаа

Закамен

...ралиин 20-до Цакир тосхондо За... аймагай худөө бэшэгшэдэй суг... болобо. Энэ суглаанда хабаадагшад ...-Монголой үнэн», «Бурят-Монголь... правда», «Закаменская правда» газе... дай тоосоое шагнаба.

...публикынгаа ажахы болон культу... ...гжөөхэ хэрэгтэ газетэнүүдэй яма... хабаадажа байһан тухай үгэ хэлэг... ...еэрэбэ. Закаменай аймагта гол түлэб ...зон ажаһуудаг дээрэһээ «Б. М. үнэн» ...е эндэ ехээр уншадаг байна. Тиимэ... ...гэ хэлэһэн хүн бүхэн энэ газетын ...мэри тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтожо...

...хэй үедэ «Б. М. үнэн» газетэ зарим ...һонирхолтойгоор гарадагшье болоо ...удэлмэридэнь ехэ дутуу дунданууд ...жэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

...обеда» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ...пов, Закаменай маслопромой дирек... нүхэр Абагалдаев болон Михайловскын ...эй библиотекые даагша нүхэр Дар... ...гэ хэлэхэ зуураа, ажалдаа шалгар... түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүү... ...агүй гэжэ тэмдэглэбэ. Жэшээнь, ...ар худалжа байһан хонишод гү, али ...шад тухай бэшэхэдээ, тэдэнэй түй... ...ажалга, ажалайнь үрэ дүн харуу... харин тэдэнэр ямар түрүү арга хэ... ...жэ, хайшан гэжэ тиимэ амжалта туй... ...гэжэ газетэ оройдоо бэшэдэггүй. ...гаа түрүү колхозуудай түрүүлэгшэ... ...ажалай дүй дүршэл тухай юуншье бэ... ...эгүй гэжэ нүхэр Цыдыпов хэлэбэ. ...ПСС-эй айкомой эмхидхэлэй таһагые ...а нүхэр **Очиров**, Михайловска сель... ...эй секретарь нүхэр **Мардаленов** гэг... газетэдэ партиина худэлмэри, со... ...а байгуулалта тон муугаар харуу-

лагдана гэжэ шүүмжэлбэ. Партиина ажабайдал харуулһан статьянууд ехэнхидээ миил информациин түхэлтэй байдаг, партиина организацинуудай худэлмэриин дүй дүршэл гүнзэгыгөөр харуулагданагүй гэжэ нүхэр Очиров тэмдэглэбэ.

Газетын худэлмэрые һайжаруулхын тулада худөө бэшэгшэдые энэ худэлмэридэ олоор хабаадуулжа, тэдэнэртэй холбоо барисаа һайнаар бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Энээн тушаа КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Субанов** дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Манай аймаг харуулһан һайн статьянууд «Б. М. үнэн» газетэдэ гарадаггүй шахуу. Энэ газетын корреспондентнүүд манай эндэ ерэдэггүй. Харин ерээшье һаа, холын гүүртэ, фермэнүүдээр ябажа, ажалшадай ажабайдалтай, ажал худэлмэритэй һайнаар танилсадаггүй. Зарим ушарта газетэдэ Закаменай аймагые Зэдэ, Мухаршэбэр, Сэлэнгэ гэхэ мэтэ аймагуудтай ямаршье ундэһэгүйгөөр жэшээлэн адлидхадаг. Юундэшьеб, манай аймагта тус газетын тусхай корреспондент байдаггүй гэжэ нүхэр Субанов тэмдэглэбэ.

Санагын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Дамчеев**, партиин айкомой аппарадай худэлмэрилэгшэ нүхэр **Ванчиков**, худөө бэшэгшэд нүхэд **Очиров, Дармаин** гэгшэд бурят литературна хэлэ бэшэгые олоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ «Б. М. үнэн» газетын үүргэеэ һулаар дүүргэжэ байһан тухай хэлэбэ. Илангаяа ородһоо оршуулһан статьянууд ойлгосогүй, ундэһэн бурят хэлэнэй түхэлгүйгөөр бэшэгдэһэн байдаг. Бурят хэлэнэй грамматикада тогтонижоп, һуурияа олоогүй юумэнүүд ехэ олон. Эдээнние үнинэй гуримшуулхаар болонхой.

Тус суглаан дээрэ городой болон худөө бэшэгшэдэй республиканска съездэ ошохыень газетын худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг 10 хүнние делегадууд болгожо һунгаба.

Түнхэн

...үнхэнэй аймагай худөө бэшэгшэ... суглаан һаяхан боложо үнгэрбэ. ...глаанда хабаадагшад «Бурят-...нгольская правда», «Бурят-Мон...лой үнэн», «Красное знамя» гэ... аймагай газетын редакцинуудай ...эөе зүбшэн хэлсэжэ, хэдэ хэдэн ...тэ дурадхалнуудые, һайн ажаг...тануудые хээ.

«Путь к коммунизму» колхозой ...шүүн, манай газетэдэ үнинэй бэ...гшэ нүхэр **Д. Ш. Зандеев** газетын ...элмэри тухай тогтон хэлэхэ зуу..., «Бурят-Монголой үнэн» газе... редакци худөө бэшэгшэдтэ ...ьтой туһаламжа үзүүлдэггүй гэ... тэмдэглэбэ.

...—Холын аймаг, колхозуудаар ...аһуудаг худөөгэй бэшэгшэд газе...дэ ямар асуудалаар бэшэхэ ту...гаа һайса мэдэдэггүй. Харин ...ихэдэ газетын редакци тэдэнэртэ ...яа бэшэг эльгээдэггүй, зохихо ...бшөөл үгэдэггүй байна. Худөө бэ...гшэдтэй харилсаа холбоогоо бэ...жүүлхэ гээшэ редакциин шухала ...рилго болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ ...үргэбэ.

Худөө бэшэгшэдтэ редакциин зүг...сагүргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ ...ха тушаа манай газетэдэ бэшэг...д **С. Ц. Тапхаев, В. А. Наумов** ...гшэд хэлэбэ.

Худөө бэшэгшэд **Бальбаров, Нам...иев** гэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, манай газетэдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай үшөөл халирхайгаар бэшэгдэнэ. Зарим статьянуудые уншахада һонирхолгүй, түрүү хүнэй дүй дүршэл, тэрэнэй онсо өөрын илгаатай ажал худэлмэри эли тодоор харуулагдадаггүй байна.

Республикын газетэнүүд, тэдэнэй редакци колхоз, МТС, эмхи зургаануудай ханын газетэнүүдэй редколлегидэ зүбшэл, заабари үгэжэ, туһалжа байха ёһотой байгаа. Гэбэшье, республикын алишье газетэнүүдэй хуудаһануудта ханын газетэ хайшан гэжэ һонирхолтой болгохо тушаа консультаци, зүбшөөл гэхэ мэтые олохонь бэрхэтэй байдаг гэжэ үгэ хэлэгшэд **А. Гармаев, Намжиев** шүүмжэлээ.

«Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ үе үе болоод лэ уран зохёолой хуудаһан хэблэгдэдэг. Энэ тон һайн үүсхэл. Тиимэ хуудаһые уншагшад ехээр һонирхожо уншадаг гээшэ. Зүгөөр һүүлэй үедэ уран зохёолой хуудаһан гарахаяа болижо, харин хаа яахан уран зохёолой булан эмхидхэгдэдэг болоо. Ерэхэ жэлдэ Москвада манай республикын искусство, уран зохёолой декада болохонь. Энэ декадада ямараар бэлэдхэжэ байһан тухай, уран зохёолшодой худэлмэри тухай уншагшадтаа саг сагтаа хөөрэжэ байха уялгаяа газетын редакци бү мартаг лэ гэжэ **А. Мангатханов** хэлэбэ.

Республикын газетэнүүдэй хуудаһануудта залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ зорюулагдаһан статьянууд хомор хэблэгдэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэд **Б. Мазаев, Зарубин** гэгшэд тэмдэглээ.

Худөө бэшэгшэдэй республиканска съездэ хабаадаха 6 делегат суглаан дээрэ һунгагдаа.

СОВЕТСКЭ СЭРЭГШЫН ГАВЬЯА

АЛЕКСАНДРИЯ. (Ровенскэ область). Советскэ Армиин һайндэрэй тэмдэглэгдэхын урда тээ Полессидэ байдаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ иимэ ушар болоо. Колхозой гэшүүн Охрим Музычук тоһоной завод ошоод, гэртээ бусажа ябаба. Тэрээнтэй хамта 12-той Коля Кирилюк поликлиникэ ошоод ерэжэ ябаһан байгаа. Тэдэнэй гэртээ хүрэхөө ябатарынь, Горинь гэжэ мүрэн ехээр үерлэжэ, эрьеһээ халиһан байжа, замынь хаажархиһан байна.

Охрим Музычук уһанда булагдашаһан шоссей дээгүүр ябаха гэжэ бодоод, морёо залахадань, тэргэнь ехээр хажуу тээшээ һүрилдэжэ, мүрэн руу орошобо. Коля хүбүүн тэргэһээ һүрэжэ буугаад, хуурай газарта гараха гээд шадабагүй. Тэрэ үбшэн хүбүүн эрьеһээ улам холодон, уһа руу урдажа ябаба. Мүн Охрим Музычук тэргэ моритоёо баһа түргэн урдахалда абтан, урдажа ябаа бэлэй.

Энэ үедэ рядовой Роберт Родин эрье дээгүүр ябажа байһанаа, гэнтэ тэдэниие хаража архёод, уһа руу һүрэжэ, тамаржа хүбүүн хүрэтэр ошоод, тэрэниие эрье дээрэ гаргаа. Һүүлээрнь Родин Охрим үбгэжөөлые мори тэргэтэйнь мүрэнһөө гаргажа шадаһан байна.

Иигэжэ эрэлхэг зоригтойгоор абарһанайнь түлөө советскэ сэрэгшэдэ колхознигууд халуун баясхалан хүргөө.

Үүсхэл гаргагшад тухай

„КРАСНЫЙ ОПЫТНИК" КОЛХОЗОЙХИД НЁДОНДОНОЙХИҺОО ХОЁР ДАХИН ЕХЭ ҺҮ ҺААНА

Үгэдөө хүрэжэ байнабди

Һү һаали ехэдхэхэ талаар манай фермэ горьтой уялга абаһан гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 2100 литр һүн һаагдаа һэн. Тиигэжэ саада жэлэйхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 1000 литр һүн ехээр һаагдаһан байгаа. Нёдондо жэлэй дүнгүүдые энэ талаһаань хараад үзэхэдэ, яһала һайн. Теэд горьтой һү һаагаабди гээд, һанаагаа амарха эрхэгүйбди. Бии байһан арга боломжоёо дууһан хэрэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэеэ бултадаа хаража үзөөд, зүбшөөд байхадаа мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 2600 литр һү һааха гү, али нёдондонойхиһоо 500 литрээр ехэ болгохо аргатайбди гэжэ шиидээ һэмди.

Манай фермын һаалишад иимэ уряатайгаар республикын бүхы һаалишадта хандаад, абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлхын түлөө шармайн тэмсэжэ байна. Жэл соо үнеэн бүриһөө 2600 литр һү һаахын тула һара бүри, үдэр бүхэндэ хэды литр һү һаахаб гэһэн зорилго урдаа табяад, ажалланабди. Жэшээнь, манай фермэ январь соо үнеэн бүриһөө 130 литр һү һааха, үгышье һаа һаамхай үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ 8 литрһээ бага бэшэ һү һааха ёһотой байгаабди.

Энэмнай ямараар дүүргэгдэжэ байнаб? Январь һара соо манай фермэ үнеэн бүриһөө 177,4 литр һү һаагаа. Энэмнай нёдондоной январь һарынхида орходоо 94,5 литрээр ехэ гэхэ гү, али һү һаалга бүхыдөө 227,5 процентээр дээшэлээ. Январь соо фермын олон үнеэд шэргээгдэһэн, түрэһэниинь үсөөн байгаа. Хэды тиимэ байбашье, һүн яһала ехээр һаагдаа. Энэ һара соо һаамхай үнеэн бүриһөө үдэртөө 8,65 литр һаагаабди. Мүн февраль һара соошье энээнһээ бага бэшэ һү һаажа байнабди. Февралиин 20 үдэр соо үнеэн бүриһөө 105,6 литр һүн һаагдаа.

Манай фермын үнеэд мүнөө тугаллажа байна. 43 үнеэн тугаллаанхай. Март, апрель һаранuудта үнеэднай барагсаан шахуу түрэхэ. Тиихэдэ һүн горьтойгоор һаагдаха ёһотой.

Үнеэдээ хооллуулһанай зэргээр лэ һүн һаагдадаг гээшэ. Теэд. энэмнай тиимэ һөөл бэшэ аад, бидэнэрэй һанаан зободог боложо байна. Юундэб гэхэдэ, хэнэйшье мэдэһээр, эдиһэнэйнгээ зэргээр үнеэд һү үгэдэг хадань шэмэтэй, һү оруулаастай хоол горьтойгоор үгэлсэдэг һаа гэжэ ехээр һанагдана.

Эгээ мүнөө дээрээ шэмэтэ тэжээлнай гэхэдэ, ганса бардаатайбди. Энээнээ таһалдуулангүй асараад үгэжэ байгаа һаа, хамаагүй һэн. Теэд спиртын заводто бардаагай хубааринь багаар хүртэдэг. Заримдаа өөһэдынгөө зэмээршье тэрэнээ асаржа үрдинэгүйбди. Гадна, үбһэмнай харалшаһан, шэмэгүй шахуу муу. Һолоомо, үбһэеэ бардаатай холижо үнеэдтээ үгэнэбди. Тиигээгүйдэ буйлуулан амтаруулагдаагүй һолоомые мал эдихэгүй байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхамаар гэжэ һанагдана.

Е. Мельникова,
Н. Васильева,
З. Ханова,
Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой һаалишад.

☆ ☆ ☆

Редакциһаа: Энэ колхозой фермэдэ зуу гаран үнеэд бии. Эндэ худэлмэрилжэ байһан хүнүүдэй ажалдаа оролдодог тухайнь оло юумэ хэлэлтэгүй. Юу хэлэхэб, эдэнэр аргагүйгөөр оролдодог зон. Иимэл ажалай ашаар һүн ехээр һаагдаа, мүнөөшье һаагдажа байна. Эдэнэр ехэ уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө оролдожошье байна. Эдэ бүгэдэ булта һайшаалтай.

Теэд, һү һаали ехэдхэхэ бүхы арга боломжо дууһан хэрэглэгдэнэ гү? Арайл биранагүй. Энэ фермын үнеэд хүшөөр һайн. Энэншье һаалишадай оролдолгын хүсэн аабдаа. Муу юумэниинь гэхэдэ, колхозой правлени үбһэ, һолоомоёо фермэдээ заажа үгэхые үгөөд, тэрэнээ ондоо тээхи малда үгэлсэдэг, богонёор хэлэхэдэ, эхи захагүйгөөр гаргашалдаг муутай. Гадна, хара тарянай һолоомые амтаруулха, извёсткын сайдамаар дэбтээжэ, үнеэдтэ эдюулхэ хэмжээн абтанагүй. Гэтэр, колхозой тоосоото-һунгуулиин суглаан энээн тухай зааһан байгаа. Тиигээдшье энэ аргын һайн байһые дүй дүршэл харуулһан байха. Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн МТС-эй колхозууд извёсткын сайдамаар һолоомо дэбтээжэ, үнеэдтээ эдюулээд, һаамыень нилээдгүй ехэдхээ гээшэ.

Энэ колхозой фермые даагша нүхэр Мельников, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Казазаев тэрэ арга хэрэглэхэ хэмжээ заатагүй абаха ёһотой. Заиграйда извёстко мундаа һэн гү, ядаха юумэн үгы ха юм. Гансал оролдохо хэрэгтэй. Һолоомоёо иигэжэ малдаа эдюулээ һаань, үнеэдэй һаамынь заатагүй нэмэхэ һэн. Саашань, силосээр тиимэ ехэ бэшэ хадаа март һараһаа тэрэниие үнеэдтэ үгэжэ эхилбэ һэн гэлэйг. Шэмэтэ тэжээл болохо бардаае таһалдуулангүй асаруулха хэмжээ абаха зэргэтэй болоно. Эдэ бүгэдые зайсуулмаар ха юм. Колхозой правлени хүсэд анхарнагүй гээшэ.

Энэ колхоз һүнэй-товарна нэгэ фермэтэй. Эндэһээ олзошье горьтойе абана. Теэд, һүмнай хэдытэ болоноб, хэды шэнээн гаргаша гаранаб гэжэ тоолодоггүйнь ехэ гэмшэлтэй. Литр һүндэ 0,56 соото ажалта үдэр гаргашалагдаа гэжэ колхозой клуб соо бэшээтэй байна. Теэд. һаалишадай хэлээшээр энэнь таамаг абтаһан ха. Иимэ бэшэ һаапь, фермын тоо бүридхэлшэ заал һаа мэдэхэ һэн. Эдэ бүгэдэеэ хараадаа абалсажа, колхозой правлени ажалаа эрхилхэ ушартай бшуу.

Һаалишан Гарма Лыгденова

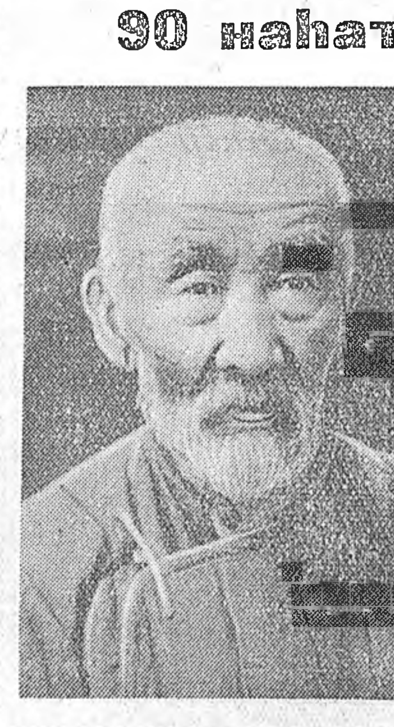
«Коммунизмын зам» колхоздо Гарма Лыгденова һаалишанаар 7—8 жэлэй туршада худэлмэрилжэ байнхай. Түрүүшын жэлнүүдтэ залуу һаалишанда бэрхэшээлнүүд тохёолдодог һэн. Имагтал ажалдаа оролдосотой, һанаһанаа заабол бэелүүлдэг байһан туладаа мэргэжэлтэй һаалишадай нэгэн болоо.

1958 ондо үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абаад, мүнөө үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаажа, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтахань.

Д. Будаев.

Закамен.

90 наһатын найрта

Яруунын аймагай Эгэтын Адагай «Победа» колхоздо 91 наһатай Гэндэн Дашипылов ажаһуудаг юм. Энэ хүн бүхы наһан соогоо түмэршэ дархан ябаһан байна. Мүнөөшье гэртээ һуудаггүй, эжэлэнгүй колхозойнгоо кузница ошоод, юумэ хаража, шэнжэлжэ байдаг. Юуб гэхэдэ, колхозойнгоо тогтоһонһоо хойшо түмэршэ дарханаар ажаллажа, нииитынгээ ажахы үргэдхэн арьбажуулхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодог байна.

Үбгэнэй хэһэн аша туһыень колхоз хододоо һанан тэмдэглэдэг юм. Агуухэ Октябриин 40 жэлэй һайндэреэр дашарамдуулан, колхозой правлени нүхэр Дашипыловые үнэтэй бэлэгээр шагнаа. Үнгэрэгшэ жэл колхозойхидынь үндэр наһатынгаа 90 наһые һайнаар тэмдэглээ.

Энэ тортогто
Эшэгы гэр соо түрөөд,
Эбэр угжа
Эжын гарһаа хүхөөд,
Хонин хушалгын
Хоншуухан ольһондо таашаан,
Үйндөө хүрэн,
Үргэн дэлхэйе гэшхээлтэ.
Эхэ, эсэгын
Энхэрэн зааһан һургаал,
Орон нютагай
Аглаг һайхан агаар,
Сэбэр сарюун
Шэнжэ шарай олгоо,
Түргэн бушуу
Түмэршэ дархан болгоо.
Харанхы будүүлиг
Хаанта үедэ дарагдангүй,
Һамуу хооһон
Һэбхи ябадалда төөрингүй,
Эрын эрхим
Энэ бэеэ һалбаруулан,
Ута наһа
Удаан жаргал эдэлээлтэ.
Артель дээрээ
Аха захань һууналта,
Олон ажалай
Оньһо бултынь тааналта,
Үрэ хүүгэдтэ
Үнэтэй һургаал хэлэнэлтэ,
Үбгэн танай
Үгэ, юрөөл болтогой!

Цокто НОМТОЕВ.

Залуу һаалишадай хүсэл оролдолго

Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи фермын һаалишад бултадаа шахуу комсомолшууд, залуушуул юм.

Энэ фермынхид үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1200 литр һү һаагаа. Тиихэдэ зарим түрүү һаалишадынь 2720 литр хүрэтэр һааһан байна.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй, Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон, мүнөө жэлдэ эдэнэр бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө 1800 литрһээ бага бэшэ һү һаахаар шиидээ. Тиигэжэ залуу һаалишад нёдондонойхиһоо үнеэн бүриһөө 600 литр ехэ һү һааха зорилготой.

Фермын һаалишад хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула үбэлэй һаранuудта шадаал һаа ехэ һү һааха гэжэ эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Январь һарын дүнгөөр энэ фермынхид үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 158 литр һү һаагаа. Тиихэдэ январь һара соо фермын түрүү һаалишад Д. Эрдынеева—292, Н. Лузанова—232, Б. Очирова—203 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаа. Февраль соо январиинхиһаа һураггүй ехэ һүн һаагдаба.

Г. Цыдыпов.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй обкомой пропаганда болон агитациин таһаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер хэблэлһээ гаргаба. Блокнодой хуудаһануудта полковник Горобейн—«Социалистическэ Эхэ ороноо хамгаална» (СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 40 жэлэй ойдо), **В. Дырхеевэй**—«Нарин, нарибтар нооһо абаха гээшэ ашагтай хэрэг мүн» гэһэн статьянууд толилогдоо. Мүн эндэ «Илалтата дүрбэн жэл», гэһэн статья тоо баримтануудтайгаар, тэрэшэлэн Г. Павлоцкиин «Лотерейнэ билет» гэһэн статья хэблэгдээ.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай харалгые угтуулан

ХЭЖЭНГЫН БИБЛИОТЕКЭ СОО

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекые даагша Р. Евграфова ном дурадхажа, библиотекарь Т. Жамбалдоржиева уншагшада заабари үгэжэ байна.

Пабтар, нарииxан бэетэй, урин шарайтай басаган столой дэргэдэ юушьеб хэжэ байтараа, бидэнэй ороходо толгойгоо үргэжэ, мэндэшэлбэ. Энэмнай библиотекарь Тамара Жамбалдоржиева байгаа.

Бидэнһээ ондоо хүншье үгы, библиотекын һаяхан нээгдээд байһан үглөөнэй 10 часай үе һэн.

—Фотомонтаж, номой выставкэ, лозунг гэхэ мэтэеэ таанар өөһэдөө хэдэг гүт?—гээд, «Эб найрамдал сахиха» гэһэн монтажыень заажа, Тамара басаганһаа асуубабди.

—Ехэнхиинь өөһэдөө хэдэгбди. Культурын байшангай уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ Абламский, киномеханик Дымбрылов болон бусад заримдаа туһалдаг юм, —гэжэ харюусаба.

Библиотекын таһалгань үйтаншагшье һаа, досоохинь хүнэй дура баясуулма һайханаар, зохидоор шэмэглэгдэнхэй. Ханын хажуугаар хоёр зөөлэн диван, таһалгын дунда улаан бүдөөр хушагдаһан хоёр стол табяатай, пол дээгүүр нариихан ковёр дэбдеэтэй. Тусхай этажеркэ дээрэ арбаад гара янзын газетэнүүдэй подшивка байна. Дуратайгаа абаад уншахада болохо.

Тамара монтажаа дүүргээд, хуушарһанай оронд үлгэнэ. Энэнь Советскэ Армиин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа.

—Библиотекые даагша Римма Михайловна Евграфова гээшэ,—гээд сагаан шарайтай, үндэр басагантай Тамара бидэниие танилсуулба. Энэ басаган Канскда библиотекын техникум 1955 ондо дүүргэжэ ерээд, нёдондо жэлэй март хүрэтэр үхибүүдэй библиотекэдэ худэлһэн байна. Энэ библиотекэдэ жэл шахуу худэлхэ зуураа, худэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, уншагшадтаа хүндэтэй болонхой.

—Номой выставкэ эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Зохидоор зурагдаһан плакадууд, зурагууд, номуудые олондо уншуулха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэдэг. Тусхай витринэнүүд мүн лэ ехэ удхашанартай юм,—гэжэ Римма Михайловна хөөрэнэ.

Нээрээшье, тиимэ выставкэ эндэ олон. «Таанар мэдэнэ гүт?» гэһэн булан һонирхолтойгоор эмхидхэгдэнхэй. «Модоор, шэлээр торго нэхэжэ, һүнэй зүйлые искусственна нооһон болгожо болохо юм гэжэ мэдэнэ гүт?» гэһэн, мүн ондоошье асуудалнууд уншагшадые һонирхуулаад, тиимэ номуудые уншаха хүсэл түрүүлнэ, «Библиотекарьтэ туһаламжа, «Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь шофёр, тракторист, комбайнер, слесарьтэ туһаламжа» гэһэн выставкэнүүд бии. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада зорюулагдаһан номууд суглуулагдажа табигданхай.

Каталог гээшэ библиотекариин эгээл һайн туһалагша юм. Тэрээниие хараад, библиотекэдэ ямар номууд бииб гэжэ мэдэдэг, хэрэгтэй номоо түргөөр оложо абадаг бшуу. Энэ ушарые хараада абажа, номуудай каталог шэнээр бүридүүлэгдэжэ байнхай. «Каталог хайшан гэжэ хэрэглэхэб» гэһэн заабари каталогай хайрсаг дээрэ хадаатай.

Энэ үеэр түрүүшын уншагшад орожо эхилнэ. Тэдэнэй дуратай номуудаа шэлэхэдэнь Римма Михайловна Тамара хоёр туһална. Хүнүүд уншаһан номуудаа тушаажа, ондоо номуудые абаад гарана.

Һургуулиин басагад дуу шуун болоһоор орожо ерээд, «Бурят-Монголой комсомолец» газетын подшивка иража эхилнэ. Ямар нэгэн һонирхолтой статья бэдэрээл ёһотой.

—Шолоховой «Номгон Дон» бии гү?—гэжэ хэншьеб асууна. Энэ романай үндэһөөр табигдаһан һонирхолтой, кинофильм һаяхан аймагай центртэ харуулагдаа. Тиимэһээ асуугша нүхэр тэрэ номые үшөө дахин уншаха хүсэлэнтэй байгаа ха.

—«Нева» журналай үнгэрэгшэ жэлэй 9-дэхи номерто һонин рассказ бии гэжэ дуулааб. Харуулыт,—гэжэ эреэн дошкатой эхэнэр библиотекарьтэ хандана. Энэмнай хүгжэмэй һургуулиин багша—Тамара Байкалова байба.

—Композитор Римский-Корсаков тухай хөөрэлдөө хэжэ үгыт,—гээд Римма Михайловна хандаба.

—Болоно ааб даа. Бэлдүүжэб,—гээд зүбшөөлөө тэрэнь үгэнэ.

«Спорт эрхилэгты» гэһэн фотомонтажай дэргэдэ шииираг бэетэй хоёр хүбүүд удаан тогтожо харана. Тэндэнь фото-зурагуудһаа гадна, спортдо хамаатай номуудшье бии.

Тэрэ ханада хадагдаһан саарһан дээрэ зузаан, нимгэн журналнуудай, газетэнүүдэй нэрэ хайшалагдан няагданхай. Тэдэнэй дунда: «Советский Союз», «Байгалай толон», «Атомная энергия», «Овцеводство», «Огонёк», үшөө хэдэн арбаад ондоо журнал, газетэнүүдэй нэрэнүүд бии.

—Мүнөө жэлдэ 50 шахуу журнал, 14 янзын газетэ захигданхай,—гээд Тамара тусхай шкаф руу заана.

—Хэды номтой, уншагшадтай гээшэб та?

—Номуудаймнай тоо 11,5 мянга болоо. Гансахан 1957 ондо 1030 шэнэ ном худалдажа абаабди. 600 гаран уншагшадтайбди, тоонь нэмэжэл байдаг. Эдэбхитэй уншагша комбайнер Владимир Ушнаев һүүлэй үедэ А. Фадеевэй «Залуу гварди», А. Толстойн «Зоболонгой далайгаар» гэхэ мэтэ номуудые уншаһан байна. Механик Филиппов, хүүгэдэй садай хүмүүжүүлэгшэ Беляева, һурагша Жерлов гэгшэд олон ном уншадаг.

—Нүхэр Иванов эдэбхитэй уншагшадаймнай нэгэн юм,—гээд Римма Михайловна һаяхан ороһон хүн тээшэ заана. Тэрэнь гурбан ном тушаагаад, А. Дюмагай хоёр номые бэшүүлбэ.

Зарим хүнүүд ном уншахаяа библиотекэдэ ерэдэг, нүгөөдэ заримань элдэб справочник, учебник абахаяа ородог гээшэ. Уншагшын хэрэгтэй номые саг дары оложо үгөөд, тэрэнэй хүсэлые таагаад байбал, библиотекарь олондо хүндэтэй болодог бшуу.

Тиимэһээ, Римма Михайловна хүнүүдтэ урин зүлгыгаар хандадаг, ямар ном, уншаха дуратай байһыень мэдэхэ гэжэ оролдодог юм.

Энэ библиотекэ уншагшадай захиһан номуудые республиканска библиотекэһээ абажа байдаг. Судья Надмидон, ЦСУ-гэй инспектор Иванов, багша Дугаров болон бусад номуудые захижа абана. Иигэжэ оролдодог библиотекарьнүүдэй ажалые уншагшад үндэрөөр сэгнэнэ, баясхалан тэдэнэртэ хүргэнэ.

—Уншагшадтаяа үшөө ямар худэлмэри ябуулнабта?

—Тусхай вечер, элдэб хөөрэлдөө, уншагшадай конференци, лекци гэхэ мэтые ходо эмхидхэжэ байдагбди. Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан вечер үнгэргэгдөөд, революцида, граждан дайнда хабаадагшад ерэжэ, ажалшадтай уулзаа һэн. «А. М. Горькиин ажабайдал, уран зохёолнууд» гэһэн вечерэй һүүлээр «Эхэ» гэжэ романай үндэһөөр табигдаһан кино харуулагдаа. Һаяхан М. Степановай «Байгалай повесть» гэжэ ном тушаа уншагшадай конференци боложо, 150 хүн хабаадаба. «Дэлхэйе шэнжэлхэ жэл, хэмэл одод» тухай лекци багша В. Мункин уншаа. Ондоошье олон юумэн хэгдэһэн байха,—гээд Римма Михайловна харюусаба.

—Үглөөгүүр Чесанын МТС тээшэ ошохомни. Тэндэ Ю. Збанацкиин «Нүхэд намайгаа амаршалыт» гэһэн номоор уншагшадай конференци хэхэ хүн һэм. Туһалха хэрэгтэй,—гэжэ бидэндэ нүхэр Евграфова хөөрэбэ.

Энэ библиотекын худэлмэрилэгшэд худөөгэй библиотекэнүүдтэ туһалхаа оролдодог байна. Жэшээлхэдэ, библиотекарь Евграфова «Эрдэм», «Заветы Ильича» колхозуудай дэргэдэхи библиотекэнүүдэй номуудаа зүбөөр табиха, каталог бүридүүлхэ, гоёон шэмэглэхэ хэрэгтэнь туһалһан байна.

—Библиотекынгээ гэрэй уужам, уншалгын ехэ таһалгатай байгаа һаань, ажалаа бүри һайнаар эмхидхэхэ һэмди,—гээд хоёр басагад мэдүүлбэ.

А. БАДАЕВ, Хэжэнгэ тосхон.

Манай республикын һонин

ШЭНЭЭР ҺУУРИЖАҺАН ТОСХОН

Дүрбэн жэлэй саана Усть-Баргажан тосхон үшөө хуушан һууриндаа, Баргажан голой баруун эрьедэ байһан юм. Совет засагай жэлнүүдтэ олон гэр байрануудай баригдабашье тосхониинь үшөөл хүсэд болбосон түхэлтэй болоогүй байгаа.

Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада Усть-Баргажан тосхон баруун эрьеһээ зүүн эрьедэ нүүлгэгдээ. Шэнэ һуурида нүүлгэгдэһэн 900 гаран гэрнүүдэй хахадһаа олониинь шэнэ, мүн хуушануудынь шэнээр хушагдаһан байна.

Тосхоной нүүлгэгдэжэ дүүрэбэшье шэнэ гэрнүүд олоор баригдажа үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгшэ жэлдэ 64 айл шэнэ байрада ороо.

—СССР-эй Верховно Соведэй үнгэрэгшэ һунгалтын болоходо, тэндэ 1700 һунгагшад байгаа һаа, мүнөө һунгалтада 3 мянга 500 хүн хабаадалсахаар списогтэ оруулагданхай, —гэжэ поселково Соведэй түлөөлэгшэ мэдүүлнэ. Модо бэлэдхэгшэдэй һууришадаг болоһоной ашаар тосхонойхид ехээр олошороо. Загаһанай консервын комбинадай, барилгын-монтажна управлениин хүдэлмэришэд энэ тосхондо олооро һууришадаг болоно байна.

**

Томо томо предприятинуудай хажуугаар шэнэ шэнэ гэрнүүд тобойлдон бодоно. Модошодой тосхоной тэг дунда томо гэгшын клуб, магазин, столово баригдаа. Модошод тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор сэсэрлигэй талмай таһалаа. Тэндэнь ургамал нарһад баглайн харагдана. Усть-Баргажан тосхон һаяар республикын болбосон түхэлтэй тосхонуудай нэгэн болохонь.

**

Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэлэй болоно байхада Усть-Баргажан тосхоной ажалшад эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Мүнөө 100 гаран агитатор һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Тэдэнэр урданай, мүнөө үеын Усть-Баргажан тухай, депутадуудта кандидадууд тухай, мүн бусадшье асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Нютагай дунда һургуулиин һурагшад клубуудта концерт, зүжэг харуулна.

Ф. Борисов.

Эдир уранзураашад музейдэ

Таатай зохидоор тааруулан хэгдэһэн стенднүүд уужам залай ханаар жэрын харагдана. Бурят-Монголой үзэсхэлэн һайхан байгаали, тэрэнэй баялиг:ой тайга, ан гүрөөл, шубуу шонхор, элдэб загаһад эндэ харуулагдана. Хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей харахаа ерэгшэдэй хажуугаар, хабтаһатай тетрадь, карандаш бариһан хүүгэд эндэ тэндэ харагдана. Тэдэнэй нэгэ зариманиинь стул дээрэ һуугаад, уран гараа гарган юумэ зурана. Улан-Удын Пионернүүдэй ордоной эдир эдэ зураашад музейдэ ерэжэ һонин материалтай танилсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 4-дэхи һургуулиин 5-дахи классай һурагшад Лена Алексеева, Вера Климова музейдэ ерээд зураг зуража байна. Үһанай шубуудые зураха дуратай эдэ хоёр басагадта музейн хүдэлмэрилэгшэд туһалжа байна.

З. Яковлева.

Лотерейн билет олоор тараана

Лотерейн шэнэ биледэй тараагдажа эхилхэһээ хойшо 20 гаран үдэр үнгэрбэ. Энэ богонихон хугасаа соо республика дотор хамта дээрээ 1900 мянган түхэриггэй билет тараагдаба. Илангаяа Ториин, Тарбагатайн, Байкало-Кударын, Хэжэнгын, Яруунын, Курумканай аймагуудта биледүүд эмхитэйгээр тараагдана. Зарим колхознигууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад ехэ мүнгэндэ лотерейн биледүүдые худалдан абана. Тарбагатайн аймагай «Гигант», «Победа», «Красный боец», мүн Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой гэшүүн бүхэн лотерейн биледүүдые худалдан абаад, үшөө олон билет захюулаа.

М. Халбаев.

**

Республикын ниислэл хото — Улан-Удэдэ лотерейн биледүүд эмхитэйгээр тараагдана. Һүүлэй мэдээгээр ажалшадай дунда 700 мянган түхэриггэй билет тараагдаа. Лотерейн билет тараалгада эдэбхитэд олооро хабаадалсана. Горжилуправлениин конторын түлөөлэгшэ нүхэр Буравицкая 2975 түхэриггэй билет өөрынгөө коллективтэ тараагаа. Тэрэшэлэн эдэбхитэд Хомякова, Пахомова, мүн бусад хэды мянган түхэригтэ билет худалдаа. Пенсионернүүд, һурагшад, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд лотерейн биледүүдые эдэбхитэйгээр тараалсана.

Н. Петров.

Һур харбалга Москвагай телевизерээр харуулагдаба

Ахадүү республиканuудай наука, культура, искусствын хүгжэлтые, мүн Бурят-Монголой республикын ажабайдал тухай дамжуулыт гэһэн гуйлта бэшэгүүд телевидениин центральна студида саг үргэлжэ орожо байдаг.

Студиин дирекци харагшадай эрилтые ханган бурят арадай спорт болохо һур харбалгые Улан-Удын пединститудай студентнэрэй шудалжа байһан тухай телевиденеэр һаяхан дамжуулба. Москвагай ажалшад энэ дамжуулгые ехээр һонирхон хараа.

В. Брайковская.

Үбэлэй сезон нээгдээ

Байгалай урда эрьедэ, үдхэн ой тайга соо байдаг Горячинск курортын үбэлэй сезон нээгдэжэ, тэндэ республикымнай ажалшад амаржа эхилэнхэй. Мүнөө курортдо хоёрдохи сезон эхилээ. Курортдо амарагшад үдэр бүри санаар һолжорно, сэбэр агаараар амилна, халуун ваннада ороно.

Б. Фёдоров.

Хилын саана аяншалга

Манай ороной ажалшад һүүлэй үедэ улам олоороо холын оронуудаар аяншалдаг боложо байна. Гансал байгша оной январьда 1600 гаран хүн ондоо оронуудта ошожо ерээ. Тэдэнэр Египет, Чехословаки, Венгри, Болгари, Финлянди, Германска Демократическа Республика, Хитад, Румыни, Польша ошожо ерээ. Мүнөө хабар СССР-эй элдэб республикануудһаа 7 мянга гаран хүн дэлхэйн 23 орондо айлшалжа ерэхэеэ байна.

—Азербайджанай туристнар Италида грузинууд—Бельги, Голланди, Люксембургда, узбек болон армянууд—Францида, Челябинска областиинхид—Швецидэ, Приморско хизаар болон Новосибирскэ областиинхид — Англида, татарнууд — Югослави ошохонь. Тиихэдэ, Алас Дурна зүгэй ажалшад Хитад, Монгол, Корейн Арадай Демократическа Республикада айлшалха,— гэжэ ВЦСПС-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Олех ТАСС-эй корреспондентдэ хэлэбэ.

Һүүлэй үедэ манай ороной ажалшад теплоходоор Европые тойрожо аяншалдаг болонхой. Энэ оной май һарада бүлэг хүнүүд «Грузия» теплоходто һуужа, аянда гарахань. Тэдэнэр Турци, Греци, Итали, Франци, Бельги, Финляндида буужа тогтохо юм. Брюссельдэ болохоёо байгаа бүхэдэлхэйн промышленна выставкые советскэ аяншад хараха аргатай байха.

Байгша оной июньдэ Швецидэ футболоор дэлхэй дээрэ эгээл эрхимээр наадагшые элирүүлхэ мүрысөөн болохоёо байна. Дэлхэйн эрхим футболшодой энэ мүрысөөе хаража ерэхын тулада СССР-һээ 100 гаран хүн Стокгольм эльгээгдэхэнь.

Советскэ хүнүүдэй хилын саана иигэжэ айлшалхадань, СССР-эй болон бусад оронуудай ажалшадай хани барисаан бэхижэнэ, тиигэжэ эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ туһа болоно.

—o—

Гүрэнэй удаан болзортой урьһаламжые зүбөөр хэрэглэхэ шухала

Хориин аймагай колхозуудта һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада 4 миллион шахуу түхэриг гүрэнэй мүнгэн удаан болзороор урьһалагдаа.

Эдэ мүнгэн зөөри колхозуудай ниитын малда типовой, оньһожоруулагдаһан байрануудые бариха, мүн ажаһуудалай, культурын болон бусад ажахын барилгануудые бүтээхэ хэрэгтэ гаргашалагдана. Аймагай колхозууд гүрэнэй урьһаламжаар һүүлэй жэлнүүдтэ ниитын малай 20 гаран типовой байра, 300-гаад гэр байра, 5 культбаза, 8 улаан булан, 4 клуб, 13 бани баряа.

Мүнөө жэлдэ аймагай колхозуудта элдэб барилгануудые үргэнөөр ябуулхын тулада 1 миллион 609 мянган түхэриг, мүн үүлтэртэ малнуудые олоор худалдан абахын тула 300 мянган түхэриггэй удаан болзорой урьһаламжа һомологдонхой.

Гүрэнһөө табигдаһан энэ ехэ мүнгэн зөөриие зүбөөр, саг болзор соонь гаргашалхын орондо, зарим колхозууд хайша хэрэгээр, ондоо элдэб хэрэгсэлдэ гаргашалжархидаг гү, али оройдоошье абажа шадангүй орхидог байха юм. Жэшээлхэдэ, Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ, Ашангын сомоной колхозууд мал худалдажа абахаар һомологдоһон 46500 түхэриггэй урьһаламжые абажа шадаагүй байшоо. Мүн малай байрада хараалагдаһан 300 шахуу мянганай урьһаламжые хэрэглэжэ шадаагүй.

Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Красный партизан», «Путь Сталина», «Коммунизм» колхозууд гүрэнһөө табигдаһан удаан болзорой урьһаламжые зүбөөр, хаһа сагтань хэрэглэжэ шадаагүй хосорооһон байна.

Тиимэһээ дурсагдаһан колхозуудта ниитын малай байра бариха, мал ажал дээрэхи хүдэлмэриие оньһожоруулха тушаа биратай юумэ хэгдэнэгүй.

Гүрэнһөө табигдаһан удаан болзорой урьһаламжые хаһа соонь зүбөөр хэрэглэжэ,ниитын малые һайн байраар хангаха, колхознигуудайнгаа ажаһуудал түбхинэмэ һайн, культурна болгохын түлөө колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхы анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Ц. Цыдыпов, сельхозбанкын Хориин пунктын инспектор.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Шэнэ гүрэниие олон орон мэдэр

КАИР, февралиин 25. (ТАСС). Дэлхэйн 28 гүрэн — Норвеги, Чехословаки, Швейцари, Бельги, СССР, Албани, Тунис, Венгри, Болгари, Япон, Польша, Швеци, ФРГ, Дани, Румыни, Югослави, Афганистан, Итали, Ватикан, Испани, Цейлон, Индонези, Хитадай Арадай Республика, Канада, Голланди, Бирма, Саудовска Арави, Вьетнамай Демократическа Республика мүнөө Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые мэдэрээ.

Гүрэнэй, правительствын логшонорһоо, ниитын ажалшадһаа, политическэ орг нуудһаа, дэлхэйн элдэб тус тус хүнүүдһээ Арабууд дэмэл Республикын прези маль Абдель Насерта амар телеграмманууд ерэжэ, тэд шэнэ республикын амжалт хыень, арадуудай һалбаран хыень хүсэгдэнэ.

Президент Насер Дамаскда үгэ хэлэб

ДАМАСК, февралиин 25. (ТАСС). Арабуудай Нэгэдэмэл Республика байгуулхадаа, Сири, Египедэй арадууд Франци, Англиин империализмда эсэргүүсэн үни удаан хэһэн тэмсэлдээ түүхэтэ ехэ илалта туйлаба гээшэ гэжэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насер Дамаскда болоһон ехэ митинг дээрэ февралиин 24-дэ үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглэбэ.

Хуби заяаемнай империалистнууд дура зоргондоо шиидхэжэ байха бэшэ, харин өөһэдөө шиидхэхэ шадалтайбди гэжэ арабууд харуулба гээд президент хэлээ.

Удаань президент Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын үмэнэ байгаа зорилгонуудта тогтожо хэлээ. Шэнэ республикын бүхы эрхэтэд гүрэнэйнгээ политическэ, экономическа бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхын, арад зонойнгоо байдалые һайжаруулхын хойноһоо эдэбхитэйгээр оролдохо ёһотой. Хэрбээ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын бүхы эрхэтэдэй нягтаар нэгэдэжэ, харилсан ажаллаа һаань, урдаа табиһан нангин зорилгонуудынай заатагүй дүүргэгдэхэ гэжэ Насер бэ. Эгээл иимэ нэгэдэнхэй, той байһан дээрэһээл бидэнэ Саидһаа империалистнуудые жэ шадаһан байнабди.

Арабуудай Нэгэдэмэл Ре кые байгуулһан ушар гансал Сири хоёрой илалта бэшэ, х хы арабуудай илалта гээш Насер үргэлжэлүүлэн хэлээ. нэгэдэмэл республика хада арабуудай түшэг тулгууринь ниие хамгаалха найдамтай ниинь гээшэ гэжэ бидэнэр бү буудта хэлэнэбди. Үнэн зүб эрхилжэ байһан дээрэһээ, ямаршье заналта, зангаһаа, дайнһаа айнгүйгөөр урдаа т зорилгоёо бэелүүлхын түлөө тэй шангаар оролдохобди. даанхай байха, бусадай до хэрэгүүдтэ оролсохогүй, сэрэ лэглэлнүүдтэ хабаадахагүй манай баримталха нангин г нууд гэжэ тоолонобди, ти эдэ гол ёһонуудые бэелүүлхы ноһоо шуһанайнгаа һүүлшын хүрэтэр тэмсэхэбди гэжэ пре Насер мэдүүлбэ.

Берлиндэ байдаг советскэ түлөөлэгшын мэдүүлгэ

БЕРЛИН, февралиин 24. (ТАСС). Берлиндэ байдаг советскэ түлөөлэгшэ февралиин 24-дэ Америкын түлөөлэгшэдэ иимэ аман мэдүүлгэ хэбэ:

«ТУ-104А» гэжэ советскэ самолёдой Баруун Германиин газар дээгүүр февралиин 14-дэ ниидэжэ гараха зүбшөөл ФРГ-гэй МИД-һээ Бонндо байдаг советскэ посольство абаһан юм. Теэд Америкын лэгшэ энэ ниидэлгые хориһон на. Америкын түлөөлэгшы ябуулгань ФРГ-гэй газар д гражданска самолёдуудай ни дэнь һаад хэхэ гэһэн, энэ т бии байһан уласхоорондын х хазагайруулһан ябадал гээшэ мэдүүлхые намда даалгагдаа

Алжирта дайн байлдаан үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, февралиин 25. (ТАСС). Алжиртахи дайн улам шангадажа байна гэжэ Парижай газетэнүүд мэдээсэнэ. Февралиин 23-да Орес нютагһаа баруугаар айхабтар шанга, шуһата тулалдаан болоо. Франциин сэрэг танк, артиллери, парашютистнуудые, мүн авиаци болон вертолёдуудые тулалдаанда хэрэглээ. Алжирай бүлэг зон дайлалдажа ябатараа, дайсадта хүреэлү һэн байна. Гэбэшье, тэдэнэр лээд байһан дайсадые сүмэ гаража, франциинхидта нилээ хохидол ушаруулаа.

Энэ болоһон тулалдаанда рай 67 хүн, Франциин 22 хүн лаа, тиихэдэ франциинхидай ниинь шархатаа.

Шатараар дэлхэй дээрэ түрүү һуури эээлхын түлөө В. Смыслов М. Ботвинник хоёр дахин наадахань

Мүнөө шатараар дэлхэйн чемпион В. Смыслов, урдань дэлхэйн чемпион байһан М. Ботвинник гэгшэд байгша оной март—апрель һарада дахин наадахань. Энэ мүрысөөндэ тэдэнэр 24 парти наадаха. Хэрбээ тэдэнэй тэнсээ һаань, В. Смыслов дэлхэйн чемпион зандаа үлэхэ. М. Ботвинник мүрысөөндэ илажа шадаал һаа, дахин дэлхэйн чемпион болохо байна.

Дэлхэйн эгээл эрхим шатарша эдэ хоёр советскэ гроссмейстернүүд мартын 2-то Москвагай концертно-театральна зал соо баяр ёһололой оршон байдалда наадаяа эхилхэнь. Тэдэнэр мартын 4-һөө хойшо мүн лэ энэ зал соогоо вторник, четверг, субботодо үдэшын 5 часһаа 10 час болотор наададаг байха. Хэрбээ нааданай хойшолуулагдаа һаа, тэрэнь үглөөдэрынь СССР-эй ральна шатарай клуб соо дүү дэдэг байха юм.

Эдэ элитэ ехэ гроссмейстер дэлхэйн чемпион болохын мүрысөөндэ гурбадахяа уулза 1954 ондо Москвада тэдэнэр т шынхеэ мүрысэхэдээ, 12:12 тоотойгоор тэнсэжэ, М. Ботви дэлхэйн чемпион зандаа үлэһэн Хоёрдохи мүрысөөниинь 1957 боложо, В. Смыслов зургаа д шүүжэ, гурба дахин шүүгдээд, дахин тэнсээд, илалта туйлаа

Василий Смыслов Михаил винник хоёрой гурбадахи мүр гөө эхилхыень СССР-эйшье, х саанахишье шатаршад ехээр х нэ

(ТАСС)

Спортын һонин

ЭРХҮҮ, февралиин 25. (ТАСС). РСФСР-эй арадуудай үбэлэй спартакиадада хабаадан, Сибириин, Алас Дурна зүгэй конькишад Эрхүүдэ «Труд» гэжэ стадион дээрэ 4 үдэр мүрысэбэ. Мүрысөөндэ 18 команда хабаадаа.

Эрхүүгэй университедэй студентка, спортын мастер Галина Зорина 500, 1000, 1500, 3000 метртэ урилдаад, 207,499 очко абажа, илалта туйлаа. Энэнь РСФСР-эй шэнэ рекорд мүн.

Табан залуу басагад спортын мастерай нормо түрүүшынхеэ дүүргээ. Тэдэнэр хэд бэ гэбэл: Улан-Удын поликлиникын медицинскэ сестра Тамара Шевчук, мүн Улан-Удын багша Тамара Любимова, Сталинск городой (Кемеровскэ ласть) барилгын техникумэй һу ша Улита Потапова, Стали металлургическа институдай дентка Берта Злобина, мүн Х ровскын түлөөлэгшэ Любовь Н жилова болоно. Эрхүүгэй ду һургуулиин һурагша Вален Черниговская 1500 метртэ ури хадаа, аха басагадай туйла РСФСР-эй рекордые үлүүлээ.

Эрэшүүлэй дунда Омскын дент Иван Чернов эгээл ехэ амж та туйлажа, спортын масте нормо дүүргэбэ.

Эрхүүгэй областиин конькиша команда нэгэдэхи һуури, Омс команда хоёрдохи һуури, Ново бирскын команда гурбадахи һу эзэлээ.

ЗАРЛАЛ

Бурят-Монголой уранзохёолшодой Союзай, «Байгалай толон» журналай дэргэдэхи литературна нэгэдэлэй ээлжээтэ заняти мүнөөдэр, февралиин 27-ной үдэшын 6 часта болохо (Свердловэй үйлс 30).

БМАССР-эй СП-гэй правл

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

УНТАРДАГГҮЙ ДҮЛЭН

Мартен пеэшэнгэй амһар мантан хаалтаар бүглөөтэй. Хаалтын хоёр хажуугаар шарабтар дүлэн холуур шарбан соробхино.

Һүниин халаан ажалаа дүүргэжэ, үдэрэй халаан хүдэлмэридөө оробо. Хоёр халаанай һэлгэлдэхэ үедэ булад хайлуулха мартен пеэшэн хахадшье минута замхангүй, шарабтар улаан дүлөөрөө хүдэлмэриин талмайе гэрэлтүүлнэ.

Талмай дээрэ байһан булад шудхагшадые адаглан шэртэхэдэ, кораблиин мостик дээрэ жагсаһан капитанууд шэнги харагдана. Мартен пеэшэндэ дүтэхэн байһан мастер Дубинкин карман сооһоо хара шэл гаргажа нюдэндөө баряад. харасагаана. Тэндэнь. мянга долоон зуун градус халуунтай, унтардаггүй дүлэн соо хайлаһан булад харьялан бусална.

—Һайн шудхалаа болохонь ха,—гээд мастер пеэшэнһээ саашална. Хорин минута болоод лэ мартен пеэшэнгэй хүүеэн замхад гэнэ. Энэ үедэ мартенэй түлишэ—мазут агаар хоёрой оросые һэлгэжэ, нүгөөдэ хажууһаа табидаг. Уданшьегүй үнөөхи улаан дүлэн улам шангадана.

Малгайнгаа һарабшада хара шэл зүүһэн булад шудхагшад Цуканов, Рыбаков, мүн тэдэнэй туһалагшад Бункортов, Иванов гэгшэд хирэ хирэ болоод лэ урга мэтэ ута түмэрөөр пеэшэнгээ удхалжа, халасыень түргэдхэнэ.

Мүнөөдэр эдэнэр «МТС-3» маркын булад гаргаха даалгабаритай. Иимэ маркын булад соо 0,14-һөө 0,22 процент хүрэтэр углерод оролсохо зэргэтэй юм. Углеродһоо гадна, кремни марганец хоёрой холисо оролсохо юм. Эдэ холисонуудай хэмээрээ ороһон байбал маркдаа харюусаха эрхим булад гараха байна. Бусалжа байһан булад соо серэ фосфор хоёрой хэмһээ ехэ байшоо хада, булад шудхагшад шудхалаагаа удааншаг бусалгажа, тэдэ холисонуудые үгы болгохо гэжэ оролдодог юм.

Элдэб түмэр хайлуулжа, эрхим булад абахын тулада оролдохоһоо гадна, оньһон дүршэл хэрэгтэй. Мартен соо хайлаһан түмэрые хэмһээнь заахашье үлүү гү, али нэгэ бага дутуу бусалгаа хада шудхалаа шэнгэдэжэ, үдхэдэжэ болохо юм.

Иимэл хадань булад шудхагшад үе үе болоод лэ пеэшэн руу шэртэн хаража, шудхалаагай ябасые шэнжэлнэ.

Мастер Дубинкин пеэшэн руугаа үшөө нэгэ шэртэн хараад: — Анализ абахаар болоо, — гэжэ захирна.

Булад хайлуулдаг залуушуул мартен соо бусалжа байһан булад удхан абаад, талмай дээрэ хэбтэһэн табаг мэтэ аад, хомигор түмэр соо гоожуулна. Тэрээн сооһоонь олон мянган одо мүшэд шэнги ялагар сагаан ошонууд бутаран задаржа унана. Энэ үедэ булад шудхагшадай шэг шарайе шэртэн ажаглахаар! Олон мянган ошондо толотоһон тэдэнэй шарайда ажалай баяр харагдана...

Ахалагша лаборантка Тарасова шудхалаагай шанарые шалгажа үзөөд, мастер Дубинкинда хандажа:

— Гаргахаар болоо, үлүү юумэ үгы, — гэнэ.

Энэ үедэ хонхын абяан жэнгинэжэ, мостовой кранда үлгэгдэһэн мантан томо шанага мартенэй соргодо дүтэлэн зогсоно.

Мастер Дубинкин мартенэй нүгөөдэ хажууда гараад бусалһан булад гоожуулха соргодо нүхэ гаргаха гэжэ захирна.

Булад шудхагша Бункортов түмэр лом абажа, соргодо нүхэ гаргаба.

Гэнтэ сорго сооһоо сайбар сагаан шэнгэн булад уһан шэнги урдан гаража, сорго соогуур шанага руу адхарна. Хэнгэргын Аршаандахи хүүюур шэнги дээрэһээ адхарһан шэнгэн булад шэхэ дүлиирхөөр хүнхинэнэ.

Хэды минутын үнгэрһэн хойно арбан тонныи шанага соо шэнгэн булад халиса хэгдээд, саашаа ошожо, хэб соо шудхагдана...

Пеэшэнгэй хүүеэн нэгэ бага замхажа, булад шудхагшад онгойлгоһон соргоёо шэнээр шабана.

Мастер Дубинкинай халаанда ажалладаг булад шудхагшад түрүүшынгээ шудхалаас болзорһоонь хахад час урид гаргаад, мартен пеэшэндээ дахин элдэб эсын түмэр түдэгэ хэжэ, хоёрдохи шудхалаагаа бэлэдхэнэ.

Мартен пеэшэнгэй унтардаггүй дүлэн урматайгаар соробхилон, урагшаа дабшахые уряалан даллана...

Засагай дээдэ органдо һунгаха һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой булад шудхагшад шэнэ жэлһээ эхилэн жэгдэ һайнаар ажаллана.

Жэлэй түрүүшын һарын үнгэрөөд байбашье, булад шудхагшадай омогорхохоор юумэ бии: эдэнэр январиин түсэбһөө гадуур табин тонно эрхим шанарай булад арадай ажахыда үгэнхэй. Тэрэнэй ехэнхинь мастер Дубинкинай халаанда ажаллагшадай хубита болоно.

Булад шудхагшад гээгдэлээ усадхаад, түрүүшынгээ амжалтые арьбадхаха зорилгоор урматай, хүхюутэйгээр ажаллажа байна.

Донецкэ шахтер Николай Мамайн жэшээгээр булад шудхагшад үдэр бүри нормоёо үлүүлхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлэнхэй. Энэнь һайн дүн харуулна. Февраль һарын 20 хоногой график болзор соогоо дүүргэгдээ.

— Һунгалта хүрэтэр зуун тонно булад түсэбһөө гадуур үгэжэ шадахабди, — гэжэ булад шудхагшад бултадаа мэдүүлнэ.

Хэлэһэндээ хүрэгты, хүндэтэ булад шудхагшад!

М. Саридыков.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00668. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак № 75